

Redaktora ziņa

Vēl vairāk

Reiz kāds mans labs paziņa, starp citu, patiesi ticīgs cilvēks, teica: ““Zini, es izdomāju sinonīmu Dievam.” Es mazliet satrūkos. Tad viņš sacīja: “Vēl vairāk.”

Patiesībā ikviena labas gribas cilvēka jēga un uzdevums ir tiekties pēc *vēl vairāk*. Vismazāk te domāju skaitu, darāmo darbu un pienākumu gūzmu, kas bieži vien šķiet nepadarāma. Nepavisam te nedomāju pašmērķīgu un aklu tiekšanos pēc mantas. Runa ir par padarītā labumu, par iedziļināšanos lietu būtībā, par kāpšanu pāri “nevar” sliekšnim, protams, arī par

atvērtību un iedrošināšanos būt pašiem. Saucot lietas īstajos vārdos, tā ir patiesa garīga jeb iekšēja brīvība, kas galu galā tomēr atmaksājas un sniedz gandarījumu. Tā veido tiltus no sirds uz sirdi.

Par to arī stāstām šajā numurā, kaut vai rakstos par jauniešu politiku, par Dundagas nākotnes redzējumu un attīstības galvenajiem virzieniem. Tam visam ir domāta avīze — ne jau tikai vēstīšanai par ikdienā notiekošo un tā iegrāmatošanai (arī, protams), bet mūsu raušanai ārā no pašapmierinātības purva. Mūsu visdziļākajai, mūsu patiesajai dziņai pēc *vēl vairāk*.

Paradoksu meistars *Dzī-Bī-Es* jeb angļu dramaturgs Bernards Šovs tei-

cis, ka slavens esot tādēļ, ka dažas stundas dienā domājis. Mūsu īstā dzīvošana ir tikai tajos brīžos, kad spējam būt *vēl vairāk*. Ar to arī cilvēks atšķiras no pārējām dzīvajām būtnēm — ar šo spēju. Tā ir ikviena snaudošā rezerve. Tieši tā un nekas cits ir cilvēciskas būtnes pamatinstinkts, tikai bieži vien nomākts un noslāpis ikdienas *dūmos un tvaikos*.

Atmodināsim savas dvēseles snaudošos spēkus un kļūsim kaut nedaudz dievišķi!

Tādas pārdomas “Dundadznieka” gada jubilejā, domās zīmējot simbolisku torti ar vienu svecīti.

Alnis Auziņš

DIAGNOZE: 40 GADUS DUNDADZNIECE

Intas Čoderas dzīvokļa durvis veru norunātajā laikā. Kaut gan „Par mūža ieguldījumu Dundagas pagastam” 2002. gada laureāte sen vairs neārstē pacientus, domāju, ka nosebeties nebūtu glīti. Ar mani apsveicinās ne tikai namamāte, bet arī Ričards. Istabā gar sienām gleznas — gan meitas Daces darbi, arī mammas portrets, gan Sūniņa, Pankoka un Kalvāna darbi. Un tikai vēlāk pamanu vēl kaut ko... Par to atsevišķs stāsts.

Meldermeitiņa Ziemeļvidzemē

Esmu dzimusi Valkas rajonā, Ēveles pagastā. Bērņību pavadīju Sedas krastos, meža vidū. Tēvs, ienācējs no Tilžas, bija nopircis dzirnavas. Mums bija savs ezers, mazāks nekā Pācē. Uz skolu gāju cauri mežiem. 1936. gadā dzirnavas nodega. Man bija pieci gadi, mēs ar māti un vekomāti gulējām diendusu. Kaimiņi pamodināja. 1939. gadā tēvs uzcēla jaunu māju, gribēja atkal ierīkot dzirnavas, bet sākās karš. Pēc tā tēvs pārcēlās uz Valmieras rajona Rencēniem. Mācījos Valmieras 11 varoņu vidusskolā.

Izvairoties no iestājek sāmeniem

Bērņībā lelles neārstēju. Vidusskolā man modās interese par medicīnu, bet Rīgas 2. medicīnas skolā iestājos arī tāpēc, ka tur pieņēma bez eksāmeniem.

Rīga man patika. Sāku dzīvot pie radiem, mana māšca bija ārste. Medicīnas skolā biju teicamniece, un tas man atkal ļāva bez iestājek sāmeniem iekļūt RMI.

Mani interesēja gan ķirurģija, gan ginekoloģija, jo četrus gadus biju mācījusies par vecmāti, strādājusi dzemdību nodaļā. Daudz man deva trīsarpus gadu darbs traumpunkta uzņemšanas nodaļā.

Baumas pa priekšu

Pēc institūta dakteris Rempe man ieteica braukt uz Dundagu. Atceros, kā pirmo reizi ierados 1962. gada aprīlī. Dubļi, mašīnu stūmām uz priekšu un atpakaļ... No 20. jūlija sāku strādāt.

Nekādu kurzemnieciski vēsu attieksmi nejutu. Esmu diezgan runātīga, un bija tik daudz darba. Atceros ķirurgi Rzežicku. Maza auguma poliete, enerģiska, šnabi mīlēja. Tas bija ārpriests, kad bija dūšā! Svētdienās nekur netiku prom, viņa teica: mēs esam nolemti te būt.

Vīrs vēlāk izstāstīja, kādas runas par mani izplatījušās. Šurp braukšot jauna daktere ar mazu puisīti, pati pīpē un dzer. Ar krustdēlu pa Rīgu patiešām biju daudz staigājusi. Pīpējusi nekad neesmu, par dzērāju sevi neuzskatu.

Blāzmu. Kad dezinfekcijas dēļ slēdza Talsu slimnīcas dzemdību nodaļu, tad visas dzemdības pieņēmām Dundagā. Ar visu palīgpersonālu bijām cilvēku 50 — 60, bet speciālistu nedaudz — viens ginekologs, viens terapeits, vien ķirurgs. Ķirurgi

Aivara Miškas foto

Darba pilna rokas

Gucuļu laikā rāvāmieš dienām un naktīm. 3 500 vīru, te sakaujas, te sasitas, te kādam kuņģis saplīst... 70. gados, kad nodibināja Dundagas zonālo slimnīcu, apkalpojām Ģibzdi, Tiņģeri, Ģipku, Kolku, visus jūrmalciemus, Anci, Rindu, Stiklus,

mainījās. Grūti bija dabūt sanitārus — algas mazas, darba izvēle gana liela. Arī ar šoferiem neklājās viegli, bet sava brigāde mums bija.

60./ 70. gadu mijā ieviesām donoru dienas. To prasīja *no augšas*. Cik reižu viens pats izpildkomitejas priekšsēdētājs Arnolds Vērdiņš

Vēl šajā reizē

2. lpp. Dundaga tagad un nākotnē.

4., 5. lpp. “1947. gada 15. jūnijā spēlējām Blaumaņa “Indrānus”. Mums atļāva vienu vienīgu

6. lpp. Vai pagastā vajadzīgs bērnu un jauniešu politikas veidotājs?

7. lpp. Pils kapela? Viedokļi.

8. lpp. Apakellaiks un citi laiki.

Ar Dundagas pagasta padomes atzinības rakstu “Par ieguldījumu pagasta attīstībā” apbalvoti

Rudīte Balķīte par veiksmīgu pagasta svētku organizēšanu,
Ārija Jāvalde par atsaucīgu un enerģisku līdzdalību sabiedrības dzīvē,
Mārite Jurča par ieguldījumu sociālo jautājumu risināšanā un investīciju piesaisti pagastam,
Ints Šermukšnis par būtisku ieguldījumu uzņēmējdarbībā,
Aija Upīte par apzinīgu un godprātīgu darbu,
Imants Zingniks par būtisku ieguldījumu uzņēmējdarbībā.

nodeva asinis! *Ātrā palīdzība* brauca pie gucūļiem uz vagoniņu, sliktā krievu valodā skaidroja vajadzību un dabūja donorus!

Medicīna toreiz

Maiga Lūse, sanitāre, kas slimnīcā nostrādāja no 1946. gada līdz likvidēšanai, stāstīja, ka tūlīt pēc kara slimniekiem, kas cieta no muguras sāpēm, ar gludekli karsējuši slimo vietu. Kad es atnācu, kaut kādi aparāti jau bija. Rentgens, bet vienkāršāks nekā tagad. Priecājāmies, kad dabūjām elektrokardiogrāfu.

Manos laikos vajadzēja nemītīgi sadarboties ar aptieku. Tagad visi sterilie materiāli ir gatavi, toreiz Ārija Apsīte pati sterilizēja. Ja pietrūka, nakts vidū piezvanījām, un viss bija kārtībā un laikā.

Kopumā: mums nebija ne pašreizējo zināšanu, ne aparatūras. Vairāk skrējām, uzmanījām, novērojām.

Pie mūžības sliekšņa

Atceros traģisku gadījumu Kolkā — trīs bērni nosmaka dūmos. Aizbraucam. Jūra, debesis, tumša zeme un cilvēki krastmalā, — kā filmā. Bet ir īstenība. Visi bērni sārētām sejām. Ja nosmok no ogļskābās gāzes, cilvēks pēc nāves ir sārts. Vecāki un citi domāja, ka bērnus var glābt. Pēc tagadējiem uzskatiem nevajadzētu atdzīvināt — ja dzīvības pazīmju nav, tad cilvēks ir miris. Bet toreiz... Elpinām bērnus vairākas stundas, ievadām sirdī adrenālīnu, es jūtu, ka viss velti, bet tuvinieku dēļ turpinu... Šausmīgs notikums. Pēc dažiem gadiem bojā gājušo bērnu māte pie mums dzemdēja. Viņa bija tā uztraukusies, vai viss būs kārtībā, nemītīgi man prasīja, ka iedzina mani izmisumā. Bet bērns piedzima, un viss bija labi.

Daudz nāves esmu pieredzējuši. Uzskatu, ka ārstam vajag stāvēt mirstošajam klāt, arī tad, ja nevar neko izdarīt. Es pārdzīvoju ikvienu nāves gadījumu, arī tad, ja tas ir deviņdesmitgadīgs cilvēks.

Pēc trīsdesmit gadiem

Pirms gadiem trim man piezvana kāda kundze, gribot atnākt. Es ar ārstēšanu vairs nenodarbojos — kaimiņienei asinsspiedienu pamēru, dārzā kādam apskatu satukušu pirkstu, tas arī viss. Bet lai nāk vien. Ierodas ar medus rāmi. Pirms gadiem 30, kad viņas puisītis bijis pavisam mazs, viņš nonācis slimnīcā. Zēnam bijis laringīts, apgrūtināta elpošana, un es cauru nakti bērnu esot uz rokām nēsājusi. Visu laiku gribējusi man pateikties, bet līdz šim nav iznācis. Es šo gadījumu neatcerjos. Bet jauki.

Rosīga atpūta

Darba gados pa ziemu braucām uz teātri, vasarās pāris nedēļu ekskursijās. Rosināju visus kolēģus. Ar dzīvesbiedru Kārli esam apceļojuši toreizējo Krieviju — Kaukāzu, Krimu, Alma-Atu, Arhangeļsku, par Ļeņingradu un Maskavu nerunājos. Rīgas kā kultūras centra man nav pietrūcis.

Tagad ņemos pa māju. Ne dziedātāja, ne rokdarbniece neesmu, braucu sēnēs, ogās, eju uz dārzu.

Palasu ārstniecības žurnālus. Uz veco darbavietu negribas iet, arī Veselības un sociālās palīdzības centrā bez vajadzības neeju. Un veselība pagaidām turas.

Televīziju daudz neskatos, tikai “Panorāmu” un “Hameleonus”. Tā sērija, kur Brūka namiņā dzemdēja, bija patiesi uzņemta.

Nobeigums 8. lpp.

Uz zaļa zara

KĀDA BŪS DUNDAGA NĀKOTNĒ?

Eiropas Savienības līdzfinansētā **LIFE** projekta „Zaļais novads 21” ietvaros 13. novembrī Dundagas pils kolonu zālē notika seminārs „Sabiedrības līdzdalība ilgtspējīgā attīstībā”.

Semināru lietpratīgi vadīja pašvaldību apmācību konsultants Ainis Builevics. Līdzīgi semināri janvārī notiks arī abos parējos projekta pagastos — Rojā un Kolkā. Tie uzlūkojami par pirmo posmu ceļā uz *apaļā galda forumu*, kas norisināsies nākamā gada sākumā.

Apaļā galda forumā (sk. shēmu) satiekas visu nozīmīgāko novada organizāciju pārstāvj, kā arī atsevišķi intereenti, lai spriestu par nākotnes pasākumiem, saskaņojot katrs savas intereses ar novada ilgtspējīgas attīstības interesēm. Tas notiek, **visiem kopīgi vienojoties**, nevis vairākumam nobalsojot. *Apaļā galda forums* izveido darba grupas, kas izstrādā tālāk katru forumā atbalstīto sākotnējo ierosmi, pārvēršot tās konkrētās rīcībās. Katrā darba grupā lemto vēl pārlūko visas pārējās darba grupas, pēc vajadzības papildinot.

Katrai pašvaldībai ir jāpilda vairāki nekā 160 dažādu uzdevumi. Šajā sarežģītajā darbā saskaras divas puses — pati pašvaldība kā darbinieku kopums un visi pašvaldības iedzīvotāji. Abām pusēm vajadzētu sadarboties, diemžēl parasti ir *vienvirziena kustība* — no augšas uz leju. Pašu iedzīvotāju domas, vēlmes paliek neizzinātas un tāpat arī lietā neliktas. Šī semināra būtība bija iekustināt pretējo virzību — no apakšas uz augšu. Tālab bija aicināti un piedalījās dažādu jomu pārstāvj (zemnieki, bibliotekāre, uzņēmēji, skolēni, pašvaldības darbinieki, bezdarbnieki, Slīteres nacionālā parka, radošo profesiju pārstāvj u.c.).

A. Builevics ļoti uzskatāmi iepazīstināja ar ilgtspējas jēdzienu. Sabiedrība balstās uz trim pamatvērtībām jeb trim kapitāliem: sociālo (cilvēki), ekonomisko un vides (dabas). Ilgtspējīga ir tāda attīstība, kurā līdzsvaroti un vienmērīgi attīstās visi trīs kapitāli. Ja ir šāda attīstība, tad nerodas krīzes. Diemžēl līdzšinējā pasaules gaita gan rāda, ka parasti kāda no pamatvērtībām izvirzās priekšplānā, citas atstājot novārtā.

Semināra vadītājs iepazīstināja ar nākotnes redzējuma (jeb tā saucamās vīzijas) lomu sabiedrības attīstībā. Visi dalībnieki, sadalījušies darba grupās, izstrādāja Dundagas pagasta nākotnes redzējumu — vēlamu nākotnes tēlu.

Kāda būs Dundaga pēc 20 gadiem?

- 1. Iedzīvotāju skaits** ir palielinājies (mehāniskais pieaugums).
- 2. Teritorija** ir palielinājusies, ir izeja uz jūru.
- 3. Ģimene** vidēji tuvojas trīs bērnu ģimenei, kopā dzīvo vairākas paaudzes, lielākā daļa — privātmājās.
- 4. Nodarbinātība** — abi vecāki strādā, daudzi ārpus pašvaldības teritorijas.
- 5. Uzņēmējdarbība:**
 - Lauksaimniecība joprojām ir tradicionālā, bet samērā attīstīta ir arī netradicionālā (biškopība, auglīkopība, zivju audzēšana, bioloģiskā utt.);
 - tūrisms — visu gadu, dabas, konferenču, eko, kultūrūrisms, ziemā — fotomedības un medības;
 - mežsaimniecība — meži pieder valstij, maksimāla koksnes pārstrāde uz vietas;
 - rūpnieciskajā ražošanā izmanto

grantu, smiltis, akmeņus kā izejamateriālus; vieglajā rūpniecībā izmanto vietējos izejamateriālus; pārtikas ražošana (piens, maize, dārzeņu, augļu un ogu pārstrāde), vilnas pārstrāde;

- **bizness** — vidējā un mazā uzņēmējdarbība, uzņēmumi, kuros nodarbinātas sievietes.

6. Izglītība — vidusskola ar specializāciju: amatniecība, mežsaimniecība, tūrisms, kultūra. Ir mākslas un mūzikas skola.

7. Kultūra — saglabājas visi esošie pulciņi, ir pūtēju orķestris, notiek ārējie kultūras pasākumi, ir savs oriģināls kultūras pasākums (piem., kā bija *Taizelis*).

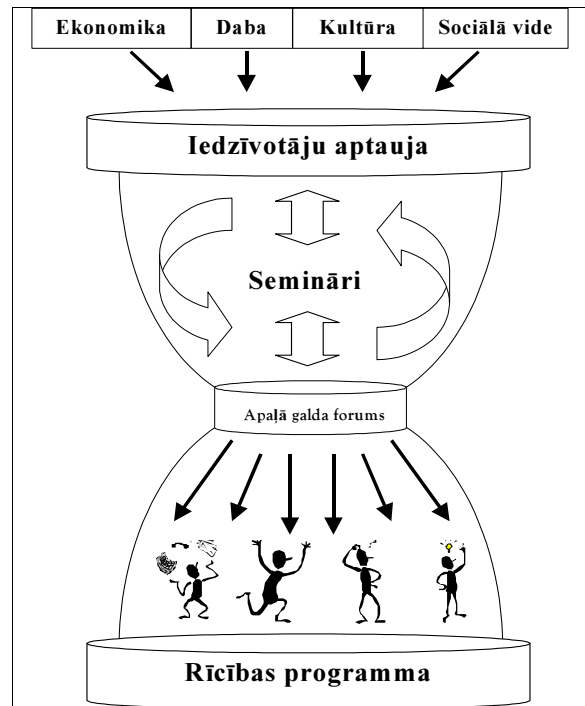
8. T r a n s - ports, ceļu sistēma, sakari — tūrisma maršruti, daudz vairāk asfaltētu ceļu, internets katrā mājā.

9. Sociālā aprūpe — visas pašreizējās aprūpes institūcijas,

darbojas izglītots mobilais aprūpes dienests.

10. Dabas vide — ir pašreizējās aizsargājamās teritorijas, pastāv saimnieciskie ierobežojumi, kompensācijas mehānisms ekonomisko zaudējumu segšanai, subsīdijas ainavu teritoriju veidošanai.

Alnis Auziņš

Skaidro lietpratējs

Dundagas pagasta attīstības prioritātes

Pēc mūsu valsts likumiem, **katrai pašvaldībai ir jābūt attīstības programmai un teritorijas plānojumam. Dundagas pagasta attīstības plāna pirmā redakcija tapa jau 1999. gadā projekta “Lauku ekonomikas attīstības dažādošana” ietvaros. 2001. gada 1. novembrī pagasta padome ir apstiprinājusi Attīstības nodaļas sagatavoto pagasta teritorijas plānojuma pirmo redakciju un attīstības programmas aktualizēto variantu.**

Ir savākta un apkopota informācija par visām pašvaldības atbildībā esošām nozarēm, apzinātas iedzīvotāju vēlmes, analizēti pašvaldības budžeta resursi un valsts investīciju piesaistes iespējas.

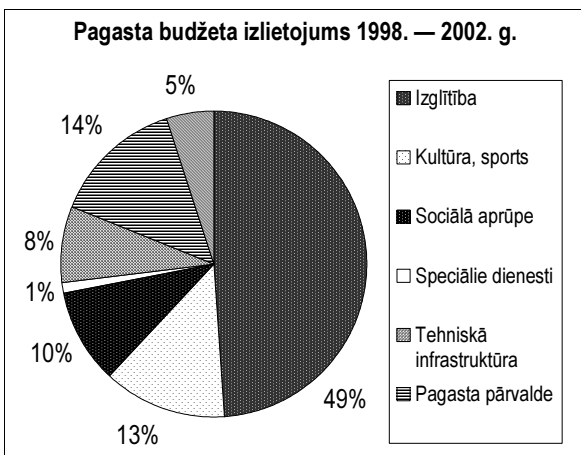
Pēc 1991. gada, kad tika atjaunota pagasta pašvaldību pārvalde, ir pagājuši 10 gadi. Šajā laika posmā pašvaldība vairāk strādāja *avārijas režīmā*, jo gandrīz visās pašvaldības pārziņā nodotajās nozarēs bija kritiska situācija. Tagad jāuzsāk ilglaicīga plānošana, jo infrastruktūras (ūdens apgāde, kanalizācija, atkritumu apsaimniekošana, siltumapgāde) sakārtošana prasa ievērojami lielākus finansu līdzekļus kā viena gada laikā pašvaldība var ieguldīt. Dundagas pašvaldība sekmīgi piesaista valsts investīcijas. Lai saņemtu atbalstu valsts investīciju projektam, pašvaldībai ir jānodrošina līdzfinansējums vismaz 10% no investīcijas kopapjoma.

Pašvaldības budžetu varētu nosacīti sadalīt uzturēšanas izdevumos un attīstības ieguldījumos. **Uzturēšanas izdevumi** ir tie finansu ieguldījumi, kurus patērē tiešo pašvaldības funkciju veikšanai. **Attīstības ieguldījumi** ir tie, kas dod būtiskus uzlabojumus pašvaldības pakalpojumu sniegšanā un nodrošina to ilglaicīgu kvalitatīvu realizāciju.

Uzturēšanas izdevumiem ir jābūt iespējami zemiem un racionāliem, bet pietiekamiem noteiktu funkciju veikšanai. Visas likumā “Par pašvaldībām” noteiktās pašvaldību veica-

mās tiešās funkcijas ir ar vienādu prioritāti. Sadalījums pēc prioritāšu līmeņa ir attīstības ieguldījumiem.

Ja atskatāmies uz pagājušiem pieciem gadiem, tad Dundagas pagasta prioritārie attīstības ieguldījumi ir bijuši izglītībā. 1998. gadā Dundagas pagasta padome paņēma kredītu Ls 90000, kas viss tika ieguldīts skolas atjaunošanā. Kredīta apmaksa izbeigsies 2003. gadā, kopējā atmaksas summa tad būs sasniegusi aptuveni Ls 112000. Šogad noslēdzas divu gadu investīciju projekts (Ls 90000), kura rezultātā skola ieguva jaunu

katlu māju un logus.

PSA “Ziemeļkurzeme” īstenoja projektu, kura ietvaros gan Dundagas pagasta pašvaldība, gan Dundagas vidusskola ieguva tiešo interneta pieslēgumu.

Ar apvienības TB/LNNK, Kultūrkapitāla fonda un pieminekļu inspekcijas fonda atbalstu ir veikti ieguldījumi pagasta kultūrvēsturiskajos pieminekļos — Dundagas pils jumta un Kubalu skolas-muzeja atjaunošanai.

Atbalstu guvis PS SIA “Ziemeļkurzeme” sagatavotais projekts, kura rezultātā Dundagas pašvaldība 2002. gadā ir saņēmusi investīciju Ls 31200 apjomā notekūdeņu attīrīšanas iekārtu sakārtošanai. Projektu iecerēts īstenot trīs gados. 2002.gadā projektam paredzētais līdzfinansē-

jums ir Ls 8800, bet pašvaldības budžetā ir atvēlēti tikai Ls 1000. Paredu, ka pašreizējos budžeta deficīta apstākļos arī šo summu neieguldīs. Varbūt šāda pašvaldības attieksme apliecina, ka notekūdeņu attīrīšana nav būtiska tās attīstības prioritāte?

Arī citu pašreizējo attīstības projektu līdzfinansējumu nosacījumus pašvaldībai ir sarežģīti izpildīt. Tie prasa lielākus finansu resursu uzkrājumus.

Lai sekmīgi sagatavotu un īstenotu nākamā gada budžetu, Dundagas pagasta padomei ir jānosaka attīstības virzienu prioritātes. Tas ir politisks lēmums, kas ir jāpieņem katrai pašvaldībai līdzīgi kā valsts valdībai deklarācija. Attīstības prioritātēm jābūt orientētām uz ilgāku laika posmu, vismaz līdz nākamajām pašvaldības vēlēšanām, kad tās pārskata un apstiprina no jauna. Dundagas pagastā attīstība notiek, bet tā vēl nav aptvērusi

sarežģītāko sfēru — infrastruktūru. Tās nesakārtotība ierobežo uzņēmējdarbības attīstību (pienotavai — notekūdeņu attīrīšana, tūrisms — slikti ceļi) un nosaka zemu iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti (dzeramais ūdens, dzīvojamā fonda nepietiekamība, siltumapgādes politikas trūkums).

Dundagas pagasta iedzīvotāju skaits ar katru gadu sarūk. Kāpēc? Mums visiem kopā vajadzētu meklēt risinājumus dzīves vides kvalitātes uzlabošanai un jaunu darbvietu radīšanai.

Gunta Abaja,

Attīstības nodaļas vadītāja

Pagasta padomes priekšsēdētāja Gunāra Laicāna komentārs:

„Aplūkojot mūsu pagasta attīstību, ir nepārtraukti jāanalizē pedējos desmit vienpadsmit gados paveiktais — katrs sektors un nozare, izmantotie resursi, reāli izdarītais. Vajadzības gadījumā ir jāizdara grozījumi un papildinājumi. Jā, mums ir attīstības programma, kas pieņemta vairākos variantos, bet žēl, ka nav teritoriālā plānojuma. Ir jāredz kopaina. Diemžēl šāds pilnīgs raksturojums pagaidām nav veikts, bet vajadzētu ļoti. Tad, ikvienu sektoru analizējot, padomes sēdē deputātiem būtu iespējams lemt, domājot par katra gada budžetu un pārrunāt svarīgās problēmas. Vai, piemēram, ieteicams ļoti daudz ieguldīt kādā atsevišķā nozarē un daudzas citas atstāt novārtā?

Attīstības plānā iekļautās prioritātes ir vēlmes. Tās pilnībā neatspoguļo piesaistītos resursus. Attīstības nodaļas vadītāja runā par līdzfinansējumu. Tas nav vienīgais resursu iegūšanas veids. Izmantojam arī citus, lai attīstītos konkrētas nozares.

Par infrastruktūru. Mūsu pagastā nosacīti varam runāt par divām dažādām ļaužu grupām — viena dzīvo dziļos laikos, otra mīt pagasta centrā. Ja teic, ka centrā ir sliktā ūdens kvalitāte utt., tad ko sacīt par tiem, kas paši risina visas problēmas, un šajā ziņā nepiešķir nevienam santīmu? Tiem, kas mājā viensētās, pašiem jā rūpējas par apkuri, kanalizāciju utt. Tāpēc nevar domāt tikai par centra iedzīvotājiem. Un vai tie, kas dzīvo viensētās, gribēs kā nodokļu maksātāji uzturēt tos, kas dzīvo centrā? Nē, viņi nebūs apmierināti.

Gribu vēl oponent Attīstības nodaļas vadītājam. Mēs ieguldām līdzekļus jaunās investīcijās, labi, bet kas tās atmaksās? Pasaules pieredze rāda, ka atmaksā paši pakalpojumu ņēmēji. Investīcijas ir laba lieta, bet ir jābūt programmām, turklāt investīcijas jāatmaksā konkrētos gados, un tas

No likuma “Par pašvaldībām”

14.pants

Lai izpildītu savas funkcijas, pašvaldībām likumā noteiktajā kārtībā ir pienākums:

- 1) izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas realizāciju un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību;
- 2) izstrādāt un apstiprināt pašvaldības budžetu;..

No “Teritorijas plānošanas likuma”

4.pants

Teritorijas plānošanas uzdevumi ir šādi:

- 1) novērtēt valsts, plānošanas reģionu, rajonu un vietējo pašvaldību teritorijas attīstības potenciālu un noteikt tā izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumus;
- 2) radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei; ..
- 5) garantēt tiesības izmantot un attīstīt nekustamo īpašumu saskaņā ar teritorijas plānojumu;
- 6) veicināt pakalpojumu pieejamību..;
- 7) saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību..;

6.pants

Vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu izstrādā saskaņā ar attiecīgās vietējās pašvaldības politikas plānošanas dokumentiem.

saištūs ar tarifu celšanos.

Runājot par nākotni, jādomā par resursiem un sabiedriskās apziņas attīstību. Tāpēc ļoti labi, ka ir *LIFE* projekts, kur uzsvērtā ilgtspējīgas attīstības ideja. Attīstības nodaļas galvenais uzdevums ir analizēt konkrētā laika posmā paveikto un strādāt ar pieejamiem resursiem. Uzskatu, ka šajos gados kopumā pagasta padome veiksmīgi darbojusies, izmantojot tai pieejamos resursus.”

Runas vīriem ir spēks rokās

Pagasta padomē 6. un 21. novembrī

► Prēmijas un atzinības raksti

No 11 ieteiktajiem kandidātiem pagasta prēmijai “Par mūža ieguldījumu Dundagas pagastam” apstiprināja apbalvošanai ilggadējo Dundagas slimnīcas vadītāju un ārsti Intu Čoderu.

Nolēma apbalvot ar atzinības rakstiem Māriti Jurču, Āriju Jāvaldi, Rudīti Balķīti, Imantu Zingniku, Intu Šermukšni un Aiju Uptīti.

► Pateicība pasta darbiniekiem

Nolēma izteikt atzinību Dundagas pagasta pastniecēm par rūpīgo darbu un līdzdalību sociālajā darbā un no sociālās palīdzības budžeta katrai piešķirt vienreizēju pabalstu (kopsumma Ls 130). Pastnieces savus rajonus apkalpo, braukdamas ar velosipēdiem, apgādājot vecus cilvēkus pēc viņu lūguma ar pirmās nepieciešamības precēm.

► Elektroapgādes projekts

Nolēma piedalīties māju *Mālēji* un *Jaunmālēji* elektroapgādes projekta Nr. TP-0770 celtniecībā ar līdzfinansējumu Ls 100.

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamiem īpašumiem *Brīvkalni* (9,5 ha), *Tīrumnieki* (8,7 ha), *Krodziņi* (14,6 ha) un *Grāvmēži* (31,8 ha).

► Jauns autobusa maršruts

Nolēma vienoties ar *z/s Strautiņi* par skolēnu pārvadāšanu maršrutā

Dundaga-Oste-Dundaga. Izdevumus apmaksās no sociālās palīdzības budžeta.

► Zemes piešķiršana lietošanā

Pēc likuma “Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos” 2. panta un iesniegtiem pieprasījumiem piešķīra pastāvīgā lietošanā: 1,9 ha zemes saimniecības *Vaides Priekškalni* paplašināšanai mežsaimniecības vajadzībām, 25,6 ha zemes ar kadastra Nr.8850-002-0190 saimniecības veidošanai lauksaimniecības vajadzībām.

Uz 4,3 ha zemes gabalu ar kadastra Nr.8850-030-0051 iesniegti trīs pieprasījumi. Priekšroka ir diviem pieprasījumiem. Pēc izlozes zemes gabalu piešķīra saimniecības *Purļidumi* paplašināšanai mežsaimniecības vajadzībām.

Uz 3,4 ha zemes gabalu ar kadastra Nr.8850-030-0052 arī iesniegti trīs pieprasījumi. Priekšroka ir diviem pieprasījumiem. Pēc izlozes zemes gabalu piešķīra saimniecības *Paijas* paplašināšanai mežsaimniecības vajadzībām.

Adresācijas maiņa

Valsts Adrešu reģistrs ziņo, ka Dundagas pagasta padomes apstiprinātā apdzīvoto māju adrešu sarakstā minēto *Vādzeres* ciema *Anužu* māju nosaukums nesakrīt ar *Zemes* grāmatā reģistrētā īpašuma nosaukumu *Anaži*.

Pagasta apstiprinātajā sarakstā Vā-

DUNDADZNIKS

dzeres ciemā īpašuma *Amuži* nosaukumu apstiprināja, pamatojoties uz māj-saimniecību uzskaiti un jau ledzīvotāju reģistrā fiksēto pieraksta vietu. *Zemes* grāmatā īpašumu reģistrēja, pamatojoties uz vēsturisko dokumentu, kurtas uzrādīts *Anaži*. Friča Īvnieka pagasta parakstā un 1941. gada tautas skaitīšanas datus ir uzrādīti atšķirīgi šī īpašuma nosaukumi. Vienlaikus, apskatot *Anužu* nosaukuma lietošanu, ir jāpārskata arī *Jaunanužu* nosaukuma lietošana.

Nolēma mainīt pagasta apdzīvoto māju adresu sarakstu Vādzeres ciemā no *Anuži* uz *Anaži* un no *Jaunanuži* uz *Jaunanaži*.

► Nomas līgums

vēja ģeneratoru uzstādīšanai

Līdz šim nav izpildīts neviens no Dundagas pagasta padomes pieņemtajiem lēmumiem, kas attiecināmi uz minētā vēja ģeneratoru parka izveidi, kā arī nav pašvaldībā iesniegti reģistrācijas apliecības kopija, kas apliecinātu SIA *Wincono Latvia* juridiskās personas statusu.

Nolēma atstāt visus līdz šim pagasta padomes pieņemtos lēmumus spēkā un zemes nomas līgumu neizskatīt, iekams potenciālais Iznomātājs nav apliecinājis savu juridiskās personas statusu.

► Aptiekas māja

Īpašniece Ilgas Priedīte piedāvā pašvaldībai pārņemt aptiekas māju Talsu ielā 6 savā īpašumā. Uzdeva izpilddirektoram izpētīt un dot atzinumu par ēkas stāvokli un, tā kā tai ir kultūrvēsturiska nozīme, noskaidrot no īpašnieces šī nekustamā īpašuma pir-

kuma cenu.

► Finansu speciālista amats

Apstiprināja no 1. decembra jaunas amata vienības “finansu speciālists” izveidošanu.

► Individuālais darbs

Atļāva nodarboties ar individuālo darbu: Aigaram Bērziņam ar mežizstrādi, Ivaram Dambergam ar galdniecības pakalpojumiem un Viktoram Katrevičam ar zaru slotu siešanu.

► S/o LIFE centra “Agenda – 21” dibināšana

Izpildot likuma “Par sabiedriskām organizācijām un to apvienībām” 6. panta 3. daļas noteikumus un saskaņā ar Statūtu 8.1. punktu pagasta padome nolēma piedalīties sabiedriskās organizācijas dibināšanas kopsapulcē un ievēlēšanas gadījumā darboties vadības un finansiālās darbības revīzijas institūcijās.

► Vēlme dalīt meža zemes gabalu

Iepazinās ar lūgumu atļaut sadalīt lietošanā piešķirto 16,5 ha zemes gabalu ar kadastra Nr.8850-006-0060 saimniecībā *Dižpumpuri*. Zemes gabals atrodas meža masīva vidū.

Lūgumu noraidīja, jo šāдай zemes sadalei trūkst pamatotas motivācijas.

► Nodokļu atlaides

Īpašumiem *Irbnieki* un *Pausi* uz 3 mēnešiem pagarināja 2002. gada 4. ceturkšņa nekustamā īpašuma nodokļa nomaksas termiņu.

Protokolos pārlūkoja

Aivars Miška

Jāreģistrējas pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmumiem

16. X valstī stājušies spēkā grozījumi *Pārtikas aprītes uzraudzības likumā*, pēc kuriem visiem Talsu rajona pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmumiem līdz gada beigām jāreģistrējas Pārtikas un veterinārā dienesta Talsu pārvaldē Milēnbaha ielā 42.

Pārtikas aprīte ir visas darbības ar pārtiku no tās ieguves līdz patēriņam (izņemot augu valsts izcelsmes produktu audzēšanu), apstrāde, pārstrāde, ražošana, iesaīnošana, uzglabāšana, izplatīšana, transportēšana, vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība, sabiedriskā ēdināšana. Jēdziens “sabiedriskā ēdināšana” nozīmē, ka tas attiecas ne tikai uz kafējnīcām un ēdnīcām, bet arī uz pašvaldības iestāžu aprūpēto skolu un bērnudārzu ēdnīcām.

Lai pieteiktos reģistrācijai, jādodas uz Pārtikas un veterinārā dienesta Talsu pārvaldi, kur saņemams aizpildāms pieteikums ar pielikumiem. To varēs aizpildīt gan pārvaldē, gan arī savā darba vietā. Mūsu iestādē katru darbdienu no pulksten 9.00 līdz 17.00 iespējams iesniegt pieteikumus, kā arī saņemt reģistrācijas apliecības. Aicinām reģistrāciju neatlikt uz pēdējo brīdi.

Ja radīsies neskaidrības, iespējams, rīkosim skaidrojošu semināru.

Pieteikumi un norādījumi, kā tos izpildīt, atrodami arī Pārtikas un veterinārā dienesta mājas lapā (*www.pvd.gov.lv*). Pieteikumus iespējams izdrukāt, aizpildīt un pie mums ierasties jau ar gatavu veidlapu. Neskaidrību gadījumos zvaniem mūsu speciālistiem pa tālr.: 3281662, 3281663, 3281316.

Ivars Koloda,

Pārtikas un veterinārā dienesta vadītājs

Latvijā

2. novembrī pie Izglītības un zinātnes ministrijas studenti rīkoja akciju „Stipendijai 10 gadi”.

5. novembrī notika 8. Saeimas pirmā plenārsēde; Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga par jaunās valdības veidotāju nosauca *Jaunā laika* priekšsēdētāju Eināru Repši; par Saeimas prezidija priekšsēdētāju deputāti ievēlēja *Žaļo un zemnieku savienības* līderi Ingrīdu Ūdri.

7. novembrī 55 Saeimas deputātiem balsojot „par”, 43 „pret” un vienam „atturoties”, tika apstiprināta jaunā valdība.

11. novembrī ar koncertiem, dievkalpojumiem un militārām parādēm valstī svinēja Lāčplēša dienu.

12. novembrī notika jaunās valdības pirmā sēde.

13. novembrī SIA *Multihalle* parakstīja līgumu ar Latvijas Hokeja federāciju par daudzfunkcionālās halles celtniecību (tai jābūt gatavai 2005. gada 1. augustā).

14. novembrī Carnikavā notika dzejniekam Ojāram Vācietim veltīts piemiņas vakars.

17. novembrī Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga pasniedza Triju Zvaigžņu ordeņus un goda zīmes 150 dažādu profesiju pārstāvjiem.

18. novembrī par godu valsts dzimšanas dienai Latvijā notika svinīgi pasākumi un militāra parāde.

23. novembrī par Latvijas Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas priekšsēdētāju ievēlēja Daini Ivānu.

23. novembrī par gada labāko teātra izrādi Latvijā žūrija atzina Nikolaja Gogoļa „Revidentu” Rīgas Jaunajā teātrī.

Pasaulē

Oktobra beigās 10. Reindensas kinofestivālā Londonā Viestura Kairiša filma „Pa ceļam aizejot” saņēma balvu par labāko debiju.

6. novembrī pasaules musulmaņi sāka svinēt gavēņa mēneša ramadāna sākšanos.

7. novembrī vairāki desmiti tūkstoši Krievijas Komunistiskās partijas un nacionālpatriotiskās savienības piekritēju Maskavas centrā svinēja Oktobra apvērsuma 85. gadadienu.

11. novembrī Eiropas Savienība un Krievija noslēdza vienošanos, nosakot kārtību Krievijas pilsoņu ceļošanai no Kaļiņingradas apgabala uz pārējo Krieviju.

12. novembrī pasaules bagātākais cilvēks Bils Geitss paziņoja, ka lielāko daļu savas bagātības atvēlēs labdarībai.

12. novembrī Krievijas prezidents Vladimirs Putins noraidīja Eiropas Savienības padomu Čečenijas konfliktu atrisināt miera ceļā, uzsverot, ka tā esot tikai Krievijas un Čečenijas lieta.

13. novembrī Irāna ziņoja, ka piekrīt ANO Drošības padomes rezolūcijā izvirzītajam noteikumam ielaist Irānā ieroču inspektoros.

14. novembrī pāvests Jānis Pāvils II pirmo reizi teica runu Itālijas parlamentā.

15. novembrī par Ķīnas kompartijas vadītāju kļuva Hu Džiņtao.

18. novembrī starptautiskie ieroču inspektori devās uz Irāku.

21. novembrī Čehijas galvaspilsētā Prāgā sākās Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) augstākā līmeņa sanāksme, kurā Latviju uzaicināja sākt sarunas par iestāšanos šajā alian-sē.

Koncerts valsts svētku priekšvakarā

Latvijas Republikas dibināšanai veltītais vakars Dundagas pili notika 17. novembrī. Uzrunu teica pašvaldības vadītājs Gunārs Laicāns, godināja pagasta labākos ļaudis un visiem par prieku uzstājās Dundagas pašdarbnieki.

Svinīgā pasākuma ievadā pagasta padomes priekšsēdētājs atskatījās uz aizvadīto gadu. Pie ieguvumiem piekaitāmi Dundagas svētki, sporta diena, un tieši valsts svētkos aprīt gads, kopš iznāk laikraksts „Dundadzniks”. Bet varbūt vislielākais ieguvums ir tas, ka pagastā beidzot dzimst vairāk cilvēku nekā aiziet viņā saulē.

Pašvaldības deputāti Austra Auziņa un Guntis Pirvits īsi raksturoja vakara goda viesus, pēc tam laureātus sveica draugi un paziņas. „Dundadzniks” sīkāk par *lielisko sešnieku* rakstīs turpmāk. Par godu sveicamajiem un visiem pārējiem dundadzniekiem, kas līdz pēdējai iespējai piepildīja pils zāli, koncertēja pašdarbnieki. Koris iepriecināja ar skanīgām dziesmām un dažu labu jaunu seju (acīmredzams Sandras Lielanses nopelns), Daces Treinovskas lielie un mazie dejotāji kā allaž bija ļoti braši, savukārt Vairu Kamaru var tikai apbrīnot par māku atrast tik daudz dzejas darbu, kur pieminēta Dundaga. Dzejas uzvedums skolēnu sniegumā bija patriotiskas pašapziņas piesātināts.

Pēc koncerta Gunārs Laicāns aicināja vakara galveno cilvēku — „Par mūža ieguldījumu Dundagas pagastam” 2002. gada laureāti Intu Čoderu — uz glāzi šampanieša kolonu zālē.

Stundu vēlāk vakars turpinājās, visiem ballēties gribētājiem izlokot kājas Puzes grupas „Zvaigžņu lietus” mūzikas pavadībā.

Alnis Auziņš

A.A.

Alnis Auziņš

Ciemos

NEVEJA

Ciems ar skolu, patiesu Gaismas pili — kādreiz. Pamestas mājas tukšām logu ailēm kā daudzviet — tagad. Viens no pagasta uzņēmīgākajiem cilvēkiem Santa Pētersone — izņēmums, kas apstiprina likumu?

NO F. ĪVNIEKA DUNDAGAS PAGASTA APRAKSTA

Vecsaimniecības: *Andžiņi, Beitiki, Ciemgali, Dreķnieki, Juši, Laukgaļi, Upesvagari—Namiķi.*

Sadalītas vecsaimniecības: *Beitiki — Beitiki, Bediņi, Priežstūri; Ciemgali — Ciemgali, Gatvesgali, Vaivariņi, Ventnieki; Juši — Juši, Skudriņas, Zemkopji.*

Sadalītas mežklausītāju mājas: *Avotiņi (Dižavoti, Irsti), Celmvalki.*

Jaunsaimniecības: *Ozolnieki, Puķulauki, Silmaļi, Nevnieki.*

Mežsargu mājas: *Espengrīni, Cepelļejas.*

Nevejas pamatskola.

1927. g. nodibināta Latvijas kultūras veicināšanas biedrības Nevejas nodaļa.

Jušos Rihardam Tenderam bijušas tvaika dzirnavas, gateris un veikals.

SESSENOS LAIKOS

1290. g. dokumentā sakarā ar strīdu starp Kursas bīskapu un Rīgas domkapitulu uzskaitītas pēdējam piederošās vietas *in regionibus Done-dange et Thargele*, arī *Navien*.

Arheoloģija un Etnogrāfija XVI. V. Pavulāne. Rakstītos vēstures avotos minētās apdzīvotās vietas Kurzemē 13. gadsimtā (Miera Kursa)

IEVĒROJAMI CILVĒKI

Grafikis, gleznotājs **Roberts Ozolpupa**, dz. 1924. g. Nevejā. Trīsdesmitajos gados pārcēlies uz Virpi. Strādājis Ances skolā, vadījis Ances tautas namu. Darinājis dekorācijas teātra izrādēm Ancē, Popē, Puzē, Ugālē. Kopš 1962. g. dzīvo Talsos, piedalās Talsu mākslas izstādēs. Personālizstādes arī Ventspilī (1985., 1995. g.) un Rīgas Zinību namā (1987. g.).

BRĪVVALSTS LAIKOS

Ugunsgrēks no mazbānīša

Lizete Krūze (Freiberga), dz. 1907. g., līdz 1920. g. dzīvojusi *Jušos*: “Mans tēvs ar ģimeni un vēl viens vīrs dzīvoja *Jušos* kā rentnieki. 1920. gada pavasarī viss bija pārkaltis, sauss. Ēkām šindeļu jumti, kūtsaugšā siens, salmi. Turpat līdzās dzelzceļa sliedes. 22. vai 23. aprīlī nāca mazbānītis, un dzirksteles iemetās jumtā. Mājās bijām visi, bet pirmais nelaimi pamanīja mans brālis, kas otrpus ceļam strādāja gaterī. Dega kūts. Skrējām glābt, un neviens nemanīja, ka blakus jau deg klēts. Nu skrien uz klēti, bet tikmēr liesmas pārsviedās uz istabām. Mani vecāki bija ļoti apmulsuši. *Juši* nodega pilnībā — deviņas ēkas. Visas mantas, ko izsvieda sētā, arī sadega.

Mans jaunākais brālis uzlika maisu uz galvas, uzlēja ūdens spaiņus, ieskrēja kūtī un izglāba govī, jaunlopu un vienu kumelī, lopu sāni gan bija apdeguši. 21 aita bija, visas sadega. Vēl palika divi zirgi un ratī, jo bija vestas mantas vecākajam brālim — viņš nesen bija aizprecējies, laikam uz *Olsteriem*.

Jušu saimnieku meita ar kavalieri bija aizbraukuši uz Dundagu ar līnijdrošku. Tik ar viņiem palika.

Mana māsa Jūlija gatavojās precēties ar Blūmentālu. Tieši pirms ugunsgrēka viņa gāja dārzā žaut no-austos dvielus, lai saulē izbalinās, — plikām kājām, katūna kleitā. Un tāda palika. Tanī pašā dienā atbrauca Gustavs Blūmentāls, aizveda Jūliju, apģērba. Viņa apprecējās un sāka dzīvot *Būdenos*.

Otri rentnieki aizbrauca uz Anci. Mēs mitinājāmies pirtī. Tēvs no dēlēm uzsita būdu un klēti. Visi kaimiņi kaut ko deva — cits dēles, cits govi uzdāvināja, nāca palīgā strādāt, maksu neprasot.

Mani aizdeva *Kurčos* par mazmeitu jeb pusmeitu. Divas nedēļas vien nostrādāju, cēlu kartupeļu maisus un paliku slima.”

Berta Zarāne (Driksne), dz. 1922. g. *Ciemgalos*: “Es piedzimu vecajā *Ciemgalu* mājā, tā bijusi liela saimniecība un sadalīta četrās daļās: katram [mantiniekam] pa 30 ha. Mātes tēvs zemi pircis no Ostenzakena, mammai Matildei meitas uzvārds bija Beidiņa. Tēvs Jānis Driksne te ieprecējās.

[Kādreiz] Beidiņi [savā starpā radī] saimniekoja *Jušos, Beitikos* un *Ciemgalos*. *Jušu* saimnieks bija mammai brālēns. Atceros stāstus par ugunsgrēku. *Jušu* saimnieki pēc nelaimes ņēma aizņēmumu, turklāt mājas bija apdrošinātas. Kaimiņi palīdzēja. Jaunie *Juši* bija brīnišķīgas mājas.”

■ **Legendārā Nevejas skolotāja Emīlija Ķeniņa. 1939. gads.**

Jaunsaimnieku dzīve

L. K.: “Kad bija zemes reforma, tēvs dabūja zemi. Sākumā piedāvāja jaunsaimniecību Dundagas muižā, viņš atteicās. Muižnieki bija sacījuši: visi, kas ceļ uz viņu zemes mājas, lai taisa uz riteņiem, jo viņi nāks atpakaļ. Tāpēc tēvs paņēma *Zemdegas* starp Neveju un Vīdali — mežā, plavās. Tēvs taisīja māju, bet es dzīvoju pie *Jušiem* būdīnā — sešu kilometru attālumā. Gāju palīgā. Man bija kādi 15 gadi. Tur, kur taisījām klēti, auga liela priede, to vajadzēja nozāģēt un celmu izlauzt. Tēvs palika trīs kokus zem saknes, uz vienu nosēdināja mammu, uz otras apsēdās pats, uz trešās es. Bet cik tad man svars! Pielika spaini ar akmeņiem klāt, un tā cīnījāmies. Uzcēla māju, kūti, klēti. Es tur maz nodzīvoju. Kad otra māsa ar *Laukgaļi* apprecējās, aizgāju tur. Tagad tur dzīvo māsas Emmas dēls Leons.”

NEVEJAS SKOLA

1887./88. gada ziemā pagasts sagādā materiālus par 2000 rubļiem (ķieģeļus, kalķus, dakstiņus) un mazāksolīšanā 1888. gada 1. martā par 4675 rubļiem noalgo mūrnieku J. Veisu jauna skolas nama celšanai Nevejas ciemā, bet muiža par velti dod visus vajadzīgos būvkokus. Pēc tam skolu uztur tikai pagasts. No 1870. līdz 1881. gadam pagasts, sadarbojoties ar muižu, uzceļ vēl piecas jaunas skolas ēkas (Dundagā, Ģibzdē, Kolkā, Mazirbē un Vīdalē).

1905. gada revolūcijas dalībnieks **Fricis Dancigers** (1858 — 1943) bijis viens no Dundagas pagasta Nevejas skolas dibinātājiem un pirmajiem skolotājiem.

20. gs. 30. gados ciemā ļoti iecienīts cilvēks bija Nevejas pamatskolas skolotājs **Arnolds Brīvnies** (1905 — 1944), aizsargs, labs vijolnieks, vasarās spēlēja simfoniskajā orķestrī Rīgā. Darbojās ciema kultūras veicināšanas biedrībā, spēlēja teātri, vadīja kori.

No **Voldemāra Vēža** atmiņām: “1944. gada 7. septembris. .. 1945 Ostes kapos apglabāts aizsargs skolotājs Brīvnies, kritis pie Usmas cīņās ar bandītiem. Apbedīšanā klāt bijuši Īvnies kā pagasta vecākā delegāts, leģionāru komandieris kapteinis Brants, virsmežzinis Kūlis, mācītājs Grosbachs, Šultners, 8 leģionāri atvadu salūtam un daudz tautas.”

No Kubalu skolas—muzeja materiāliem

Lidija Niedrīte (Šteina), dz. 1923. g. Ostes *Ūdros*: “Arnolds Brīvnies bija mans pirmais dzīvesbiedrs. Viņa uzvārds līdz 30. gadu beigām bija Branaburgs. Viņš vienīgais no savas ģimenes latviskoja uzvārdu.”

Ženija Bernšteine, dz. 1919. g. Ostes *Ūdros*: “Skolotāja Ķeniņkundze divreiz gadā iestudēja lugas, atceros “Sprīdīti”, “Maiju un Paiju”. Pati, skolniece būdama, spēlēja “Zelta zirgā”. Otras tādas skolotājas nav! Mums bija astoņi gadi, kad Ķeniņkundze mūs aizveda uz Rīgu, uz “Trejmeitiņām”. Es gadiem dzīvoju tajā iespaidā.

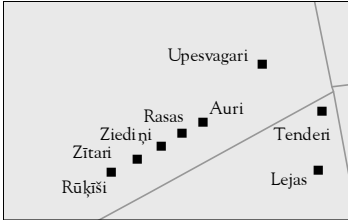
Vēl atminos, kā visi skolā gatavojām leļļu izstādi. Tad rīkojām izsoli, un Ķeniņkundze visu iegūto naudu ieguldīja skolas vajadzībām.”

L. N.: “Es sāku iet skolā 1930. gadā sešu gadu vecumā. Tā bija četrgadīgā skola. Ķeniņa kundze, skolas pārzine, bija skolotāja paraugs. Viņa vadīja kori, mācīja lasīt, adīt, teātri spēlēt, turklāt teātri spēlēja arī ar pieaugušajiem. Skola bija Nevejas kultūras centrs. Ķeniņa aizgāja no Nevejas 1940. gadā.”

Gunta Šteine, dz. 1937. g., no dzimšanas līdz 1949. un no 1965. līdz 1973. g. dzīvojusi Ostes *Jaunūdros*: “Bērniībā mācījās Nevejas skolā, tur nāca bērni no Nevejas, Šlīteres, Ostes, Sūdes. Bija divas skolotājas, divas telpas, katrā pa klasītei — 1. un 3., 2. un 4. klase. Skolotāja Pavlova bija maigas dabas. [Skolotāju] Lidiju Mucenieci izsūtīja 1941. un 1949. gadā.

Nevejas skolā slavena skolotāja bija Emīlija Ķeniņa, sauca par Ķeniņkundzi. Prata visu, vadīja rokdarbu un kulinārijas pulciņu, kori, iestudēja teātri. Skolēni viņu cienīja un bijājās. Man gan pie viņas neiznāca mācīties, toties mammai un mātai gan. Kara laikā Ķeniņkundze aizgāja uz Usmu. 1950. gados esot atgriezusies pie dēla Nevejā.

Atceros tādu gadījumu. Kopgaldam bija jādod produkti. Reiz Anniņa, *Čunču* audzumeita, atnesa teļa ga-

ļu. Blakus dzīvoja Gustavs Kalmanis (bija arī pie izsūtīšanas), tas viņu lāgā neieredzēja un teica: “Anniņa atnesusi sprāguša teļa gaļu.” Bērni to padzird un neēd. Apkopēja un pavāre Marija, kas bija pārdzīvojusi Ļeņingradas blokādi, stāv galda galā un raud. Viņa nesaprata, kas par lietu.

Mani paņēma no 3. klases [uz Sibīriju]. Kad atgriezies, tūlīt aizgāju uz savu skolu. Tur bija sveši skolotāji. 1971. gadā, kad apvienojās lielais kolhozs, priekšsēdētājs bija izdomājis, ka strādniekiem vajag dzīvokļus, tāpēc noplēsa skolai jumtu un uztaisīja otro stāvu. Uzreiz cilvēki teica, ka grīda šūpojas. Kad tur tagad iet, tad spicpapēžu kurpes nevar vilkt — iet cauri grīdai.”

Felicitā (Alma) Samīte (Riekstiņa), dz. 1918. g., no 1918. g. līdz 1924. g. un no 1935. g. dzīvo Ostes *Pommās*: “Mēs abi ar Frici [vēlāko dzīvesbiedru F. Samīti] gājām Nevejā skolā. Skolotājas bija ļoti labas, cietas. Ķeniņkundze bija stingra! Tad visi bijī klusi tā ka kaps!”

B. Z.: “Ķeniņkundze bija kupla, tomēr vieglu gaitu. *Jušu* meita Elza mācīja mums dancot balles dejas.

1964. vai 1965. g. skolu slēdza. Bērnu dzima mazāk. Tagad Nevejas skolā daži dzīvo. Kad nāk vēlēšanas, tad tur piekopj vidi.”

NEVEJAS KORIS, TEĀTRIS UN “INDRĀNU” IZRĀDE

L. N.: “Tie jaunieši, kas pēc kara bija palikuši, bija rosīgi, dziedāja kori

un spēlēja teātri.

1947. gadā skolotāja Nadīne Pavlova iestudēja Blaumaņa “Indrānus”. Es tēloju Ievu. Paši no papīra un finiera taisījām dekorācijas. Īpaši labi dekorācijas gatavoja Artūrs Heinrihs, Edvarta lomas tēlotājs. Kāda bija Indrānu mātes istabiņa ar aizkariņiem un gultiņa! Un pirts stūrītis! Pati Pavlova mūs grimēja. Zīmējām afišas un pārdevām biļetes.

Visiem ļaudīm bija koka tupeles kājās, sievām — pelēki brunči un pakulu priekšauts. Es ar vīkšķi berzu mazus koka spainītus. Senos laikos tādos lika sviestu, lēja pienu. Mēs apmeklējām arī Rīgas izrādi, tur Ieva mazgāja separatoru... Man šķiet, ka mums daudzās vietās bija labāk.

Toreiz Dundaga atradās Ventspils rajonā, un bija jābrauc uz kaut kādu Ventspils kultūras pārvaldi prasīt atļauju izrādei. Mums atļāva parādīt vienu vienīgu reizi. Tas bija 15. jūnijā. Skolas zāle bija pārpilna.

Iestudējām citas izrādes vienu pēc otras. Daudz bija viencēlienu, spēlējām Dundagas kultūras namā, gada pārskata sapulcēs, vēlēšanu laikā. Aizbraucām uz tādiem ciemiem, kur nebija nekādas skatuves. Atceros, kā vīri no šķūņa izņēma durvis, nolika

■ **„Indrānu” saimes ļaudis pēc vienreizējās izrādes Nevejas skolas dārzā 1947. gada 15. jūnijā. 1. rindā no kreisās Nevejas skolotājs I. Virpadžs (Noliņš), Alma Zemele (Līze), Herta Rēriha (Guste); piektā no kreisās iestudējuma režisore skolotāja Nadīne Pavlova, viņai blakus Lidija Niedrīte—Šteina (Ieva), Zelma Ozoliņa—Šteina (Indrānu māte) un Ērika Petrovica (Zelma). 2. rindā no kreisās Fricis Ešentāls (Kaukēns), trešais Artūrs Heinrihs (Edvarts), Eduards Niedritis (Indrānu tēvs), Ilmārs Kenigsvalds (Edžiņš).**

uz klučiem, un skatuve gatava!

Es dziedāju arī Nevejas korī. Bijām kādi divdesmit. No Dundagas brauca diriģenti. Skolotājs Plēģeris pats brauca ar motociklu, bet Rūdolfam Ermanbrikam uz veco Dundagas skolu vajadzēja braukt pakaļ — katram koristam pēc kārtas. Kā braucām uz Dundagas lielā kora kopmēģinājumu! Divi zirgi priekšā, visi lielos redeļu ratos iekšā un dziedam līdz pašai Dundagai. Vai tagad kāds tā darītu?! Atceros dziesmu karu kultūras namā. Jādzied “Dziesmai šodien liela diena”, bet mūsu tenors pašvaks, nojūk. Plēģeris gan diriģē un pats dzied, ko spēj, bet beigās *mums apstājas tie ratī...* Viens mūsu korists, Jānis Tenders, tā pārdzīvoja, ka tūlīt metās no zāles ārā. Nodomājām, ka diķī iekšā, bet tā nebija vis. Mēs, pārējie, nemaz nebijām noskumuši. Berta Zarāne gāja pa priekšu un lepni nesa uzrakstu “Neveja”.

PADOMJU LAIKU SĀKUMS

B. Z.: “Ar vāciešiem varēja galā tikt. Krievu laikus atcerēties negribas.

Tas bija tūlīt pēc kara. Ienāk mājās trīs piedzērušies krievu virsnieki, kaut ko prasa. Uz visiem viņu jautājumiem atbildu: “Nesaprotu!” Nesapratu arī! Uz šķīvīša brēlīņas. Viens paņem, apēd. Atkal ko prasa. Uzreiz viens uzsit dūri uz galda: “J... m..., *samagonku!*” “Es nesaprotu.” Man tā jociņi sametās, viena pati mājās. Mamma kaut kur prom, tēvs bija miris jau 1942. gadā. Šie prasa, kur paps. Tik daudz es sapratu. Rādu ar roku — ārā. Lai domā, ka ir vēl kāds vīrs tuvumā.

Atceros, kā visiem bija jāpērk obligācijas par 100, 200 rubļiem. Bet kā es samaksāšu? Man bija tikai zirgs un govys, tā pati rudenī nobeidzās. Es strādāju laukā, uzreiz divi klāt, lai parakstoties par obligācijām, man vistas esot. “Jā, man būs viens rublis par olām, to es maksāšu? Nekavē man, lai varu valstij *kontigentu* [nodevas] nodot!” Ja *kontigentu* nēnodevas, tad nāca pakaļ un paši veda prom, neskatījās, vai mājās kas paliek, vai ne. Otrā dienā klāt atkal un gandrīz lūgšus lūdzas. “Nē, es zinu, ka nesamaksāšu!”

Vēlāk, kad strādāju finansu daļā, man pašai tas bija jādara. Kad vajadzēja parakstīties, tur visi dižvīri brauca līdzī, kad bija nauda jāsavāc, tad lika man vienai. Es nepalaidos. Un brauca no izpildkomitejas līdzī.

Meža darbi — Sibīrija Latvijā

B. Z.: “Briesmīgais darbs, kas iesākās 1945. g. novembrī, — meža ciršana un vešana. Es no Vidzemes bēgļa biju nopirkusi otru zirgu. Bet katram zirgam uzlika normu — 120 ciešmetri [kubikmetri]. Man pašai bija jāizzāģē 90 kubikmetri. Kas mani, 70. *numura diegu*, ņems pāri?! Brālēni bija ar mieru. Cirtu zarus un dedzināju. Kad decembrī sāka vest laukā, man norma nav izcirsta!

Viena pati vedu papīrmalku, divmetriniekus, tie apsaluši. Krauju vezumu, bet sāk brukt! Viss jāsāk no jauna. Sibīrija! Kad uzsniņa, tad ar ragavām vieglāk. Bet arī — uziet uz celma, nezin, kā nost dabūt. Tā mocījos līdz marta vidum.”

Padomju laiku Ziemassvētki

B. Z.: “Pirmajos Ziemassvētkos nolēmu uz mežu neiet. Vīri arī ne. Vienpadsmitos priekšnieki klāt, dzen prom. Labi. Tajā vietā, kur kādreiz bija mazbānīša Šlīteres pieturpunkts, mums bija jāgriež pa labi mežā. Vīriem alus līdzī, viens paņēmis arī žāvētas reņģes. Kad braucām ārā uz

krautuvī, vīri jau iesiluši. Viens nocērt eglīti, iesprauž vezumā, piesien reņģes un visi dzied “Ak eglīte, ak eglīte!”. Turpat stāv *vilītis*, krievu priekšnieki no Dundagas un Ventspils atbraukuši, bet neviens neko nesaka. Bet pēc laiciņa prasa, kas tā par eglīti. Ziemassvētki! Nu šie laipni skaidro, ka Ziemassvētku vairs nav. Bet vīri vēl grib alu un sūta mani pie Kazaka Jaunmuižā, viņam mājās esot. Jā, sieva iedod pilnu spaini. Nu vīri sadzeras un dzied visas Ziemassvētku dziesmas. Krievi nekā nesaprot.”

■ “Zelta vārpas” kantorī. Lidija Niedrīte, grāmatvedis Jānis Silēvičs un Berta Zarāne. 1960. gads.

Kolhoza dibināšana

B. Z.: “Man liekas, kolhozu [“Zelta vārpu”] dibināja 1948. gada rudenī. Ciempadomē notika sapulce. Pa vienam sauca priekšā. Katram bija jānod zvērests, gandrīz kā tagad deputātiem. Kad viss cauri, tad skatās un mani — Berta, kur tavš iesniegums? “Man nekā nav!” Gregors, puskrīvis, riktīgs komunist, *Mežsaimniecības* direktors, prasa, kā dzīvošot. “Strādāšu pie jums!” — “Es tevi neņemšu.” — “Bet kur jūs mani, pliku meiteni, kolhozā liks?” — “Jāiet visai ģimenei!” — “Nē, man ar mammu nekāda ģimene nav, mēs katrs par sevi.”

Pavasārī nāk man otreiz vīrs. Mani neņemšot nekur darbā. “Bet jūs redz, ka es jau arī!” (Es biju uz lauka.) Toreiz no Nevejas saimniekiem gandrīz neviens nebija uzaris zemi. Tikai *Avotiņu* Gunārs un es. Tad šie vairs nēteica ne vārda.

Vēlāk strādāju finansu daļā, trīs gadus kolhoza kantorī, pati nebūda ma kolhozniece, tad kolhoza darbnīcās par noliktavas pārzini sešus gadus.

Krievu laikā *Jušos* augšā bija kantoris, apakšā klubs. Tur notika kolhoza sapulces, balles, apbalvošana.”

L. N.: “Cik atceros, “Zelta vārpu” nodibināja 1949. gada janvārī. Pirmais priekšsēdētājs Ernests Brūvers, vietējais, bija īsu laiku. Tad nāca Kārlis Sils, Gustavs Kalmanis (cilvēkiem daudz sliktā nodarīja), Valdemārs Briedis, Kārlis Freivalds, Eduards Meijers. Tad druscīt sāka iet uz labo pusi. Pēdējais priekšsēdētājs Grīnvalds palika arī lielās “Dundagas” priekšsēdētājs un kā priekšsēdētājs nomira.

Atļauta bija viena gotiņa, sienu drīkstēja plaut tikai no 22. jūlija. Ja nopļāva kādu maliņu blakus piemājas dārziņam, to Kalmanis ar savējiem uzreiz aizveda. Siena talkās brauca visi, arī kantora darbinieki — prom uz Vaidi, Mazirbi, Ģipku. Auns līdzī, arī talcinieks. To beigās apēda.

Man prātā pirmās ekskursijas pa Latviju. Jūnijā, starp pavasara sēju un siena laiku kolhozs iedeva smago mašīnu divu dienu ekskursijai. Dēļu

solī iekšā, braucām. Apmeklējām Rundāles pili, tur visas trepes toreiz čīkstēja.”

Graudu nodošana

B. Z.: “Kā mēs vedām labību nodot! Tāpat aizbraukt nedrīkst, pie *Melkiem* jāapstājas un jāgaida karodznieks. Gaida, gaida, pēc laba laika atbrauc motocikls ar blakusvāģi. Sarkana krogas plīvo, nu visi priecīgi brauc labprātīgi nodot labību.”

du sākumā vienu rudenī tiešām bija lielas rudzu iepirkuma cenas. Bet tā bija tikai viena sezona. Izrādījās, ka tīrgus nav pietiekams, ka cenas ir mazas.”

NEATKARĪBAS LAIKOS

R. S.: “Diemžēl miruši daži no pirmajiem *Breša zemniekiem*. Citi turpina saimniekot. *Beitiku* fermā pēdējos gados sācis darboties gateris. Reformas gaitā atgriezušies *Čunču* saimnieki Ofkanti. Daudzi nevejnieki brauc strādāt uz zivju ceļu Melnsilā. Daudzi dzīvo no rokas mutē.”

B. Z.: “Kolhoza laikos saceltas Līvānu mājiņas — *sādža*. Ceļa malā ir ļoti labs veikals. Brauc arī autoveikals.

Mums meita Rīgā, zemi atdevām Kārkluvalkam, pašiem palika 0,6 ha. Mēs, divi pensionāri, tikai vistas turam. Vairākas saimniecības stāv tukšas. Kāda *Beitiku* māja izskatās! Vecais saimnieks kapā otrādi apgrieztos! Mainījās vairāki iemītnieki, pēdējais visu izārdīja un aizgāja prom. *Namiķos* Lagzdīņš nomira, arī tukša māja.”

Cerīgā Neveja jeb Santa Pētersone

Santu satieku priecīgu. Nupat aiz muguras uztraukumi — izdevies atsaukt Vilmāru Zakaru, Dorei iespricēts kaļķis, govys jau kājās un ēd. Pirms divām dienām atskrējis teliņš — “33. galviņa.” Pavisam *Auru* saimniecībā 13 slaucamas govys, 6 aplecināmas nākamvasar, ducis jauno lopu.

Tā uzreiz nokļūstu lopkopēju dzīves centrā.

“Tagad līdz Ziemassvētkiem pamiers,” Santa smejas. “Reizēm domāju, kaut būtu viena diena, kad nekur nav jābrauc! Jo gads, jo vairāk papīru jākārt. Kursos neesmu gājusi, uz Valsts ieņēmumu dienesta semināriem Dundagā gan esmu braukusi. Vai jums tēju ar cukuru? Es arī. Dzīve ir grūta... Nē, dzīve īstenībā nemaz nav grūta!”

“Jūs visu redzat gaišās krāsās?”

“Citi arī tā saka. Tas nenozīmē, ka man dikti viegli iet, bet pesimiste es noteikti neesmu. Tie, kas pazina manu tēvu, teic, ka es esot tēva meita.

Mamma kādreiz strādāja par Nevejas iecirkņa priekšnieci. Viņai gan bija grūts darbs, sievietei rīkot vīrus. Abi mani vecāki ir nevejnieki. Mamma ir no *Vecendzeļiem*, es piedzimu *Grāvlējās*.

Pēc vidusskolas sāku strādāt Mazirbes internātskolā. Gribēju iestāties Liepājas pedagogiskajā institūtā, un vajadzēja praksi. Bet... 1988. gadā apprecējos, piedzima bērni un dzīve iegrozījās te uz vietas. Reiz atbraucām pie mammas ciemos un pirmo reizi no iekšpuses redzējām *līvānieti*. Iepatikās. Šī jaunā *līvāniete* stāvēja tukša. Klāt tikai piemājas gabaliņš, bet mēs sākām te dzīvot.

Aivars strādāja kolhozā. Līdzko sākās pārmaiņas, Aivars uzreiz reaģēja, kļuvām par *Breša zemniekiem*. Tepat mazā kūtiņā vīrs uzbūvēja 7 bulļiem vietu, malkas šķūnīti pārbūvēja par otru kūti. Nopirkām šķirnes melnraibos teliņus. Tad uzcēlām lielo kūti ar 30 vietām.

Toreiz jutām lielu valsts atbalstu. Dabūjām atpakaļ krietnu summu par jaunuzceltajām saimniecības ēkām — kūti, malkas šķūni, garāžu un noliktauvu. Aivars paņēma 20 000 rubļu kredītu, es domāju — ārpriests! Bet naudas maiņas laikos mēs ar diviem bulļiem spējam atmaksāt! Būtu ņēmuši vēl vairāk... Tagad es neuzdrīkstos. Par kredīta naudu un pajām Aivars sagādāja tehniku. Paju mums pašiem nebija, mamma atdeva savas un Ai-

vars vēl piepērka klāt.

Kad kolhozs juka, bija iespēja iegūt zemi. Kāpēc ne? Paņēmām lietošanā, tikai šogad sev iemērījū zemi. Tagad baidos par sertifikātu derīgumu. Nu mums būs ap 70 ha. Nav jau tik labi kā vecsaimniecību laikos, mums zemes gabali uz visām četrām debess pusēm!

1994. gadā vīrs nomira. Paliku ar trim maziem bērniem. Un tajos gados lauksaimniecībā viss gāja uz leju.”

“Cita jūsu vietā zaudētu dušu.”

“Es par to nemaz nedomāju, man nebija izvēles! Kā varētu pamest? Kur tad es ietu? Vīrabrālis palīdzēja, mamma, abi brāļi. Atskatoties man tas laiks it kā ir pazudis.

Neteikšu, ka man tagad ir gaišs skats, man vienmēr tāds bijis. Bērni paaugušies. Madarai 14, Ievai 13, Matīsam 11, Kristai 6. Visi mācās Dundagas vidusskolā. Mans tagadējais dzīvesbiedrs Kārlis, tāpat kā Aivars, ir no Valdemārpils, un visi teic, ka arī pēc skata un dabas abi līdzinoties. Bērņus pieņēmis, viss ir labi.

Tagad atkal jūtam valsts atbalsts, piemaksā par gaļu — par sugas bulļiem, atmaksā atpakaļ akcīzi par degvielu. Bet dziļāk jau nebija kur krist. Mums bija tehnika, un tomēr tā vien tikām galā.

Mēs dzīvojam no piena. Atmaksājas tad, ja spēj sagatavot pietiekami daudz piena un labā kvalitātē. Piens mums ir ekstra, augstākā labuma un tālāk uz leju. Pašlaik par ekstra pienu tīrais ieguvums ir 11,5 santīmi litrā. Vēl mums ir trīs sivēnmātes vaļaspriekam, kaķi un suns Rembo. Labi, ka neesam cūkkopji! Kā tas var būt, ka cūkgaļai iepirkšanas cenas visu laiku krīt, bet veikālā ne?

Visjaunākās tehnikas, ruļļu tinēju, arī nav. Tagad gan spriež, ka izdevīgāk žalbarību bedrēs likt, tāda doma jau Aivaram bija. Pirms diviem gadiem piedalījās pienotavas rīkotajā pieredzes braucienā uz Vāciju. Tas bija vērtīgi! Pārlicinājāties, ka tur ir ļoti dažādas saimniecības.

Ar pagastu slēdzam līgumu, ziemā sniegu pašķūrējam, vienam otram kaimiņam ar tehniku izlīdzam. To gan pavasaros manām, ka aizvien mazāk kādam vajag zemi apstrādāt.”

“Par SAPARD nedomājat?”

“Derētu jau graudu kaltei vai mazākam traktoram ar mainvērsēju arklū vai sējmašīnu, bet vēl neesam tik stipri. Vajag lielāku apgrozījumu.”

“Jūs teicāt, ka aizvien mazāk zemi apstrādā...”

“Dace Bumbiere *Zemkopjos* cīnās, vēl viens otrs. Grūtākos laikos dažs labs neizturēja. Mazdruscīt pietrūka. Daudzi tagad brauc uz Melnsila zivju ceļu.

Nav jau tā, ka mēs justu milzu stabilitāti. Jātur līdzī katru gadu augošajām prasībām, lai būtu gan govju skaits, gan hektāri. Kūti ir piena vads, dzesētājs, mēslu tvertne, savā laikā arhitekts to izprojektēja un ar SES saskaņoja.

To, ka Nevejā nav skolas, mēs kā trūkumu nejūtam. Satiksme ir laba, ja bērni grib nodarboties mākslas un mūzikas skolā, tad tik un tā centrs nepieciešams.”

“Ko darāt vaļaspriekos?”

“Risinu krustvārdu mīklas! Kādreiz dziedāju Dundagas korī. Šoruden Sandra Lielanse atkal aicina...”

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta sagatavošanā I. Abajam, L. Krūzei, L. Niedrītei, S. Pētersonei, F. Samītei, R. Sirkelam, G. Šteinei un B. Zarānei.

Foto no Lidijas Niedrītes personiskā arhīva

VAI VAJAG TARZĀNU POLITIKU?

Dienas centrs sāk darbu

GUDRU VECĀKU MĪLESTĪBU!

Ne no maizes vien

„Jaunatne ar misiju” Dundagas vidusskolā

Kurš gan no mums nevēlas būt brīvs? Līdot brīvībā kā putns debesīs... Jā, brīvība — šis saldaiss, vilinošais vārds. Bet kas ir brīvība? Ko nozīmē būt patiesi brīvam?

Šo tematu atraktīvi, bet reizē dziļi skāra starpkonfesionālās organizācijas „Jaunatne ar misiju” jaunieši, kas 29. oktobrī bija ieradušies Dundagas vidusskolā, lai evaņģelizētu un tiktos ar skolēniem. Pārsvārā tie bija jaunieši no ASV. Viņi dziedāja un dejoja par godu Dievam, stāstīja par savu dzīvi un to, kā nonākuši pie Kristus.

Visaizkustinošākā bija drāma par

meiteni, kuras sirdī iemājojusi lepnība, iekāre, kas tālāk noved pie aborta un domām par pašnāvību. Tā bija drāma par katru no mums, par mūsu sirds stāvokli iepretī svētajam Dievam, par to, kur mūs aizved lepnība un iekāre, par izmisumu un tukšumu, ko atņemt un piepildīt var tikai Jēzus Kristus. Kad izmisums ir dziļš kā aiza un domas par pašnāvību apņēmušas meiteni kā tiklā, nāk Jēzus un sniedz viņai roku. Taču grēks no cilvēka tik viegli neatkāpjas, tas atkal un atkal ir klāt. Grēks nevar plaukt un lēnām iznīkst vienīgi mūsu ticībā tam, ka Jēzus nevainīgs miris par mūsu grēkiem krusta nāvē, ka Viņš ir mūsu Kungs un Glābējs. Arī meitene tam notic un savā ticībā kļūst brīva.

Šie jaunie kristieši noteikti uzru-

nāja arī mūsu jauniešu sirdis. Viņi neuzbāzīgi skāra arī tās problēmas, kas aktuālas jauniešiem Dundagā. Alkohola un narkotiku lietošana jau arī ir tikai mēģinājums aizbēgt no sevis, no vientulības, no sava izmisuma, neprasmes dzīvot, sāpēm, tukšuma izjūtas, varbūt neticības, ka ir Kāds, kas vienmēr gatavs mūs pieņemt, mīlēt, pārmainīt, darīt brīvus... Kurš gan vēl labāk var saprast un uzrunāt jauniešus, ja ne viņa vienaudži.

Pasākums bija labi apmeklēts. Arī tad, kad misijas jaunieši bija beiguši uzstāties un kāpa lejā no skatuves, lai aprunātos ar zālē sēdošajiem, daļai dundadznieku acīs gan bija nedrošība, taču arī ilgas.

Diāna Siliņa

Par Dundagas pils kapelu

Pirms četriem gadiem Dundagas katoļu draudze nolēma celt dievnamu bijušās pils kapelas vietā. Lai izprastu pašreizējo stāvokli, atspoguļojam dažādu pušu viedokli.

Anda Felša, pils direktore:

“Dundagas pils celta 13. gadsimtā. Sākotnēji tur bija noliktava, pēc tam cietoksnis, no 17. gs. beigām — muižnieku dzīvojamā ēka. 1685. gadā, kad pili saimniekoja enerģiskā Anna Sibilla Maidela, stūrī uzcēla kapelu — lūgšanu vietu. Pils īpašnieki bijuši dažādu ticību pārstāvji. Kad 1766. g. uzcēl baznīcu, kapela vairs nedarbojas. 1872. g. pils nodeg un kapelu vairs neatjauno. Tiklāt — senā vēsture.

1993. g. 1. martā pagasta vecākā v.i. Gunārs Laicāns noslēdza līgumu ar Talsu Romas katoļu draudzi Vilhelma Lapela personā par pils lielās zāles izmantošanu dievkalpojumiem un svētdienas skolas vajadzībām un 1997. gada 2. jūlijā papildu līgumu par vienas telpas izmantošanu saimnieciskajām vajadzībām. Par to draudze maksā Ls 3,77 mēnesī, lielā zāle dievkalpojumiem ir par brīvu — draudze ir atbrīvota no nomas maksas.

Es sāku strādāt pili 1997. gadā. Deviņdesmito gadu beigās, kad katoļu draudzei ir enerģisks mācītājs Andrejs Mediņš, tā nolēma celt dievnamu. 1998. g. 12. jūnijā Dundagas pagasta padome noslēdza nomas līgumu ar Dundagas Romas katoļu draudzi, kurā teikts, ka iznomātājs nodod draudzei lietošanā minēto zemes gabalu un uz tās esošās pils mūra drupas dievnama būvniecībai. Līgumā, kas noslēgts uz 99 gadiem, minēts, ka to var lauzt, ja dievnama pilnīga būvniecība nav pabeigta ne vēlāk kā 10 gadu laikā no līguma noslēgšanas dienas. Tajā gadā katoļu draudze noturēja iesvētīšanas dievkalpojumu, ieraka pamatakmeni.

Iecere man likās jauka. Draudze iesaistīja arhitektu Pēteri Blūmu, sākās projektēšana. Bet drupas bija sliktā stāvoklī, krita akmeņi, blakus atrodas ietve. Tāpēc tās vajadzēja konservēt. Draudze teica, ka tas jādara pašvaldībai kā īpašnieci. 2000. gada rudenī pagasts par saviem līdzekļiem uzlika drupām jumtu.

Taču tālākā draudzes darbība apstāka, jo Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija izvirzīja prasību: tā kā vecie mūri ir vienīgi, kas no 13. gs. saglabājušies, tos kā vēstures vērtību nedrīkst nojaukt, un, pirms sāk kaut ko celt, tie ir jākonservē. Izrādījās, ka konservācija, pēc P. Blūma aptuvenām aplēsēm, izmaksā ap Ls 20 000.

Katoļu draudze 2002. g. 15. maijā

uzrakstīja pagasta padomei iesniegumu ar lūgumu nodot pils kapelas daļu draudzei pastāvīgā īpašumā reliģisku rituālu veikšanai. Iesniegumā teikts: “.. Kapelas atjaunošanas celtniecība veicama, vispirms izdarot mūru drupu renovāciju, radot lielus papildu izdevumus, kas draudzei kā īrniekiem uzskatāmi par apgrūtinājošiem:

- 1) celtniecības sadārdzināšanās dēļ,
- 2) celtniecībai paredzēto ziedojumu mērķis — reliģiskās organizācijas pastāvīgs īpašums.

Lūdzam līgumā minēto kapelas daļu ar 122 m² platību draudzes pastāvīgā īpašumā ar nosacījumu: pamatnodomu reliģisku rituālu veikšanai.

Lūdzam Dundagas pagasta padomi kā pils īpašnieku izprasīt Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā kapelas kā īpašuma izdalīšanas atļauju, pamatojoties uz īpašo stāvokli, ka 150 gadu laikā neviena organizācija nav bijusi ieinteresēta pilnīgā pils ansambļa pabeigšanā — kapelas atjaunošanā. ...”

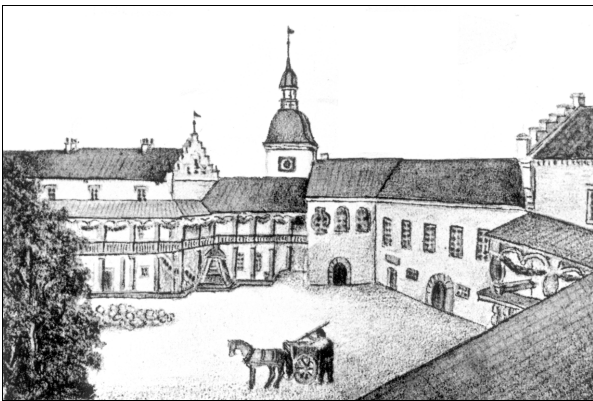
Notika sabiedriskā apspriešana. Tajā piedalījās nedaudz cilvēku no draudzes, pašreizējais mācītājs M. Vozņeckis, pagasta darbinieki un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības Talsu rajona inspekcijas galvenā valsts inspektore Anda Kleinberga. Pašvaldība arī aptaujāja iedzīvotājus, noskaidrojot, ka daļa ir par dievnama būvniecību, daļa pret, bet pret pils daļas nodošanu īpašumā katoļu draudzei ir visi. Draudze veica arī savu aptauju, vaicājot, vai dundadznieki uzskata, ka varētu celt dievnamu, **neko neminot par pils kā īpašuma sadalīšanu**. Līdztekus pagasta padome uzrakstīja vēstuli Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai, jautājot, vai drīkst šādu pieminekli — pili — sadalīt vairākiem īpašniekiem. 8. jūnijā saņēmām noraidošu atbildi. Pamatojoties uz to, pagasta padomes deputāti 2002. g. 20. jūnijā pieņēma lēmumu neatdalīt īpašumu. 4. oktobrī no in-

spekcijas saņēmām vēl vienu līdzīga satura vēstuli (skat.).

Pašvaldība nav atteikusies kapelu atjaunot, un līgums, kas slēgts uz 99 gadiem, aizvien ir spēkā, bet nav iespējams pili sadalīt diviem īpašniekiem. Jāpiebilst, ka Romas katoļu draudze ir atguvusi īpašumu Dundagas pagastā. Uz šīs zemes iespējams celt dievnamu.”

Velga Eizenberga, Dundagas Romas katoļu draudzes vecākā:

“Bieži uz kristīgajām draudzēm

■ Dundagas pils pagalmā ar kapelu 19. gs. vidū. Dārznieka Johana Verta zīmējums.

No Heinca Pīranga grāmatas "Das baltische Herrenhaus"

skatās kā uz kaut ko ārpus sabiedrības esošu, taču sabiedrību neveido tikai iestādes un tajās strādājošie. Dundagas katoļu draudze ir Dundagas sabiedrības daļa. Piedalīties dievkalpojumos ir dabisks cilvēka stāvoklis, no kura bezdievības 50 gados bijām šķirti. Katoļu draudze dievkalpojumus jeb Svētās Mises pils zālē svinējusi ne tikai pēdējos 10 gados, bet arī 20. gs. 30. gados.

Katoļu baznīcai ir 2000. gadu vēsture. Pirmais katoļu priesteris šeit, Dundagā, bijis 1383. gadā. Kapelā lielākoties notikušas katoļu Sv. Mises, kapela pildījusi katoļu baznīcas funkcijas un uzskatāma kā dievnams, kas uz laiku darbību pārtraucis.

Domu atjaunot pils stūri pirmie izteica nevis dundadznieki, bet mākslas zinātniece Skaidrīte Riņķe un tālāk virzīja draudzes prāvests, tagad dekāns Andrejs Mediņš. Palīgos izvēlējamies labāko vēsturisko celtņu speciālistu, kura vadībā atjaunotas Jēkaba kazarmas un Ventspils pils, — Pēteri Blūmu.

Tāds pats arhitektūras juvelierdarbs kā Ventspils pils var būt Dundagas pils stūris. Baznīcām jābūt atvērtām. Kas nekaitētu, ja Dundagas katoļu dievnamā varētu ieiet pasēdēt, padomāt? Kapelā kā jebkurā dievnamā dievkalpojuma laikā svētību varētu saņemt ikviens, arī citu konfesiju pārstāvji un nekristīgie. Arī katoļu baznīcas galva pāvests uzsvēris, ka nepieciešama eku-

Gribu pateikties!

Pazīstama ir rindiņa „rudentiņš — bagāts vīrs”. Ne velti mūsu dzimtene Latvija svin dzimšanas dienu rudenī, arī Lāčplēša dienu un mirušo piemiņas dienu. Mūsu gara spēku stiprina ticība Trīsvienīgajam Dievam. Mums ir tāds dievnams, kas paceļas pāri visai Dundagai. Zvanu skaņas vienmēr aicina: “Dievs Kungs ir mūsu stipra pils!”

Dievs deva atjaunoto brīvību. Cik daudzi lūdza barikāžu laikā Doma laukumā, Doma baznīcā, pie Daugavas, un Dievs želoja šajās dienās. Viss notiek pēc Dieva prāta vajadzīgajā laikā. Vajag tikai uzticību un redzīgas acis.

Dievs, svētī Latviju! Ar šo tautas lūgšanu ieguvām brīvu Latviju. Lūdzot latvietis cieta arī Sibīrijā, arī bijušais mūsu pagasta vecākais Kārlis Rozenfelds. Dievs ļāva viņam atgriezties

dzimtajā vietā.

Visu veco Dundagas luterticīgo cilvēku mūža darbus un lūgšanas cienot, 16. novembrī notika dievkalpojums Dundagas ev. luteriskajā baznīcā. Bija paši atnākuši un arī atvesti daudzi sirmgalvi. Bija ieradušies bijušā pagasta vecākā dzīvesbiedre, kuras vīra kauli trūd neaprakti tālos austrumos. To visu pieredzējis arī mans mūža draugs Kārlis Rozenfelds, saukts Grīvkārlis, Kolimā...

Mēs, vecie dundadznieki, sirsnīgi pateicamies mācītājam Mārcim Zeiferam un visiem rīkotājiem. Liels ir baznīcas ģimenes spēks! Paldies Dievam un darītājiem, ģimeņu piederīgiem, kas atrada laiku, lai sagādātu prieku Dundagas vecajiem ļaudīm.

Dieva svētība pār Dundagu un visiem dundadzniekiem!

Mirdza Rozenfelde

mēniska kustība un kristīgo konfesiju vienotība.

Ievērojot liturģisko gadu, varētu rīkot koncertus, lekcijas, svētkus, kas svarīgi arī citiem kristiešiem, jauniešu kristīgo ģimeņu nometnes. Tāpat kā Talsos pareizticīgo draudze varētu izmantot dievnamu saviem dievkalpojumiem. Atjaunotos interese par pili.

Kam izdevīgas drupas un kam kalpo iekonservēti mūri? Lietām jākalpo cilvēkiem. Nevis jāprāto par detaļām, kas ir pakārtoti, bet jāredz kopaina. Kapela kalpotu Dundagas pilij, visai sabiedrībai un katoļu draudzei kā pastāvīga lūgšanu vieta. Nepieciešamību atjaunot kapelu atzinuši un novērtējuši simts aptaujāto.

Tā kā visus konservācijas un celtniecības izdevumus, kuri nav mazie, sedz draudze, tad loģiski, ka vēlamies savam ieguldījumam nodrošinājumu, un 99 gadi ir ilgs laiks to izpratnē, kurus patiesi neinteresē nākotne.

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija atsūtīja ierēdniecisku vēstuli. Pakārtotie jautājumi jārisina juridiska līguma vai kādā citā veidā. Par draudzes turpmāko rīcību nevar runāt aptuveni. Ir jārunā, kā likums to paredz. Man skumji, ka pārāk daudz runā to, kas nav likumā. Pašlaik juri-

diski profesionāli strādājam, lai atrastu vislabāko vienošanās variantu, lai šī celtnē būtu!”

Anda Kleinberga, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības Talsu rajona inspekcijas galvenā valsts inspektore:

“Piedalījies gan sabiedriskajā apspriešanā par kapelas celtniecību, gan atsevišķi tikos ar Dundagas katoļu draudzes vecāko Velgu Eizenbergu. Kā inspektore es mudināju Velgas kundzi rakstīt oficiālas vēstules atbilstošām iestādēm, lai noskaidrotu tālāko darbību, lai draudzei kā nomniekiem būtu skaidrība. Pieminēju likumu, kas ierobežo pieminekļu dalīšanu. Var saprast nomnieku nedrošību — ja iegulda ievērojamus līdzekļus, jābūt drošībai, ka līgumu nelauzīs. Līgumu ar pašvaldību lasījusi neesmu. Ja nomas līgums uz 99 gadiem ir nopietns, tad nomniekiem ir garantija. Kā cilvēks es vēlos, lai pilij būtu viens īpašnieks, jo man ir pieredze, kas notiek, ja īpašumu sadala. Tad īpašnieki viens uz otru skatās un vide degradējas. Un Dundagas pils ir liels, nozīmīgs īpašums!”

Sagatavoja Alnis Auziņš

Latvijas Republikas Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija

Rīgā
04.10.2002. Nr.05-05/1468
Uz 30.08.2002.Nr.3

V. Eizenbergai, Dundagas Romas katoļu draudzes vecākajai, Talsu raj. Dundaga, Pils iela 14, LV-3270
A. Feltei, Dundagas pagasta padomes priekšsēdētāja v.i.
A. Felšai, Dundagas pils direktorei, Talsu raj. Dundaga, Pils iela *Likā muiža* LV-3270

Par Dundagas pils domājamās daļas nodošanu Dundagas Romas katoļu draudzes īpašumā

Talsu raj. Dundagas muižas pils ir iekļauta Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā valsts nozīmes kultūras pieminekļi (aizsardz. Nr.6739). Rīgas domkapitula mītne, domājams, celta 13. gs. trešajā ceturksnī. Pils kapela 1846. gadā jau vairs nav lietota, jo tai bijis nepieciešams remonts. Dundagas pils interjers un iekārta gāja bojā ugunsgrēkā, kas izcēlās 1872. gadā. Pēc šīs nelaimes pils tika atjaunota (arh. P. M. Berči). 1905. gada revolūcijā tā cieta atkal un 1909. gadā pabeigta ēkas atjaunošana (arh. H. Pfeifers).

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija atkārtoti izsaka pateicību par Jūsu rūpēm saglabāt šo kultūras pieminekli. Atbildot uz Jūsu vēstulē izteiktajiem iebildumiem, varam norādīt, ka nevēlamas tendences pils apsaimniekošanā līdz šim nav novērotas, gluži otrādi — atbilstoši iespējām ēka tiek saglabāta un izmantota. Tāpat nav saprotams, kā *nedzīvus akmeņus* paredzēts aizstāt ar *kapelas būtību*. Kas attiecas uz kapelas mūru izzušanas stāvokli, tad šī autentiskumu saglabājusī pils daļa savu kultūrvēsturisko vērtību nebūt nav zaudējusi, kas varētu gan notikt tad, ja šajā vietā paceltos jaunbūve.

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija atkārtoti norāda — likumā par kultūras pieminekļu aizsardzību noteikts, ka aizliegts atsavināt viena kultūras pieminekļa vai pieminekļa atsevišķas daļas, kā arī sadalīt zemi, ja tādējādi tiek apdraudēta kultūras pieminekļa saglabāšana (likuma 8. pants).

Ņemot vērā iepriekš teikto un minētā kultūras pieminekļa — Dundagas muižas pils — nozīmību, Inspekcija uzskata, ka tā sadalīšana būtiski apdraud pieminekļa saglabāšanu un līdz ar to iebilst pret tā sadalīšanu vairākiem īpašniekiem.

Inspekcijas vadītāja vietnieks J. Asaris (*paraksts*)

Turpinājums no 1. lpp.

Pārdomas par Dundagu

Dundaga ir stipri sakopta salīdzinājumā ar 60. gadiem. Tas ir pašvaldības, izpilddirektora nopelns. Uzpostas arī privātmājas. Priecē “Dundadznieks”.

Bet jaunajā paaudzē būtu jāieaudzina kultūra. Žēl tautas nama. Tur kādreiz ielika parketa grīdu, pie-

■ 60. gadu pirmā puse. Medmāsa Ellas Filipas (no kreisās) dārzā pie slimnīcas. Foto no I. Čoderas albūma

karināja gobelēna aizkarus. Kādas filmas un izrādes skatījāmies! Kad Bumbiere, Lapčenoks un Vilcāne uzstājās, visiem nebija sēdvietu. Nuja, laiki mainās. Visam vajag naudu — nama vadītājam, remontam. Un vai tagad cilvēki piepildītu tautas namu?

Talismans grāmatplauktā

Kad studēju Medicīnas institūtā, tēvs man sagādāja skeletu. Man bija viegli mācīties, ievajagas rokas vai kājas, uzreiz pa ķērienam. Kad beidzu studēt, atdevu, kam vajadzēja, izņemot galvaskausu. Tas man kā draugs. Šad tad pie viņa pielieku puķes — lai piederīgie neļauņojas.

Tāda bija mana vizīte pie dakteres Intas Čoderas. Esmu tālu no medicīnas, bet gribu teikt: ja cilvēks 40 gadus nodzīvojis Dundagā, tad tas no Dundagas nav ārstējams.

Alnis Auziņš

Apakeļlaiks

Mašīnlaiks

Ka labeļ bi savests šķūņes, sākes kulšen. Vecsaimnik vienreiz kūl rūdzs a pūrem, otarreiz vasres, tur mašīnlaiks vilkes vairāks diens. Jaunsaimnik ciems bi ap 25 māj, katre kūl vesal dien.

Katal un kūle vēd a 8, citreiz 12 labem zirgem. Kūl a talk, vajdze vismaz kāds 15 — 17 kārtīgs ļauds, le tos savākt, bi jaiet kaimiņem atstrādt. Brūve āl, nokāv kād tekeļ, izcep rauš. Pa kulšen makse uz maisem, tapeic mais bi 3 — 4 pūr. Le tād maiss uznest pa klēts vo dārs trepem, vajdze vīrs, kam i tārp iekše. Sainiks ju skaite tik to izkūlam, kas bi nožāvts un iztirts, treše un cetarte šrank pavisam neskaite, tas bi lop labeļ. Kad mašīn vēd projam, noslauce putkeļs un taņtīkals, apsraud a puķam. Citreiz kulšen evilkes pa tumsam, tad uzdedzne kād lukter.

Vakre, ka paeid, sākes mašīnball. Dabe kautkād mūzkanť, sanāc ļauds no kaimiņem, lik vaļ a dancšen līdz pusnakt, vairāk gan nē, jo cite diene bi akal jastrāde. Lāb ju bi taje cieme, kur pašem sovs mūzkanťs. Šlītre veces Šāršiš gāj mašīne līdz no māj uz māj, vesal mēnes.

Āls bi kārtīgs, dzēr kārtīg, bet neviens pedzērs nebi, pe dārb vo danctem viss dullams izsvīd āre. Šnāb kādreiz edēv mašīnmeistrem kād čark, le nepe-metes vēdar vain. Ja kāds edomes, ka vārs pedzērtes, tād neviens pe dārb ne-sauc.

Veces Mazeš

■ 1934. gads. Pēc kulšanas talkas *Olsteros*. Pirmais no kreisās Jēkabs Šteins uz Ajaka. Foto no Līdijas Niedrītes personiskā arhīva

Valoda kā mūzika

Katram no mums ir kāda valoda, kas mūsu ausīm skan kā mūzika. Man tāda ir duņdžiņu valoda. Tā man ir skanējusi apkārt, pirms vēl nebiju nākusi pasaulē, tā bija ap mani bērnībā un ir arī vēl tagad. Kad to dzirdu, man ap sirdi kļūst silti un mana dvēsele atveras.

Tāpēc priecājos par „Dundadzniekā” publicētajiem rakstiem duņdžiņu mēlē. Taču to vērtība nav tikai man (un ceru — arī daudziem citiem lasītājiem) sagādātais prieks, kas, protams, arī ir ļoti būtisks. Tekstam Dundagas izloksnē vērtība ir pašam par sevi, tā-

pēc ka tas apliecina — mūsu valoda vēl nav izšķīdusi un pazudusi latviešu literārajā valodā, tā vēl ir dzīva, kaut arī apzināties, ka duņdžiņu mēle lēni izzūd. Jaunieši kaut ko par to zina tikai tādā gadījumā, ja mājās runā duņdžiski vai arī, ja šādi runātāji ir vectētiņi un vecmāmiņas. Neapšaubāmi šie raksti ir vērtīgi ar informāciju par to, kā kādreiz Dundagas pagastā bijis. Tas noticis vecos laikos Dundagā un duņdžiski arī aprakstīts. Ko šajā ziņā vēl skaistāku un saskanīgāku varam vēlēties?

Aicināsim rakstītāju arī turpmāk dalīties savā bagātībā ar mums, lai mums būtu iespēja laikrakstā izbaudīt brīnišķīgo duņdžiņu valodas garšu.

Diāna Siliņa

Raibs kā dzeņa vēders

Dundagas pili

No 11. līdz 13. XII izstāde — Ziemassvētku tirdziņš „Pats savām rokām”. Aicinām pietiekties tirgoties gribētājus līdz 6. XII.

16. XII plkst. 16.00 koncertē mūzikas nodaļas audzēkņi.

29. XII dejo jauniešu deju kolektīvs „Dejotprieks”.

31. XII Jaungada nakts karnevāls.

Ziemassvētku vecītis piedāvā SVĒTKU EGLĪTI — Ziemassvētku uzvedumu, rotaļas.

Uzņēmumu un iestāžu vadītāji! Izvēlieties datumu un laiku un uzdāviniet darbinieku bērniem svētkus! Tālr. 42093 vai 9141121.

Par studēšanu un politiku

Ciklā “Cilvēks kultūrvidē” Vaira Kamara 25. novembrī bija sarūpējusi tikšanos ar politologu un Vidzemes augstskolas asociēto profesoru Jāni Ikstenu.

Tikšanās galvenā vērtība bija abu ciemiņu — izvaicātājas Gundegas Blumbergas un Jāņa Ikstena — asprātīgā, brīvā vārdu saspēle un jaunā profesora krāsainais stāstījums, kas neļāva garlaikoties ne mirkli. Skolēniem noderēja ziņas par augstskolu, mani vairāk saistīja tēlainie salīdzinājumi par NATO un Eiropas Savienību. Viens piemērs. Uz Blumbergas kundzes jautājumu izskaidrot NATO *labumus*, Ikstena kungs atbildēja aplinkus, ar pretjautājumu: kāds labums no apdrošināšanas polises? Taču automašīnu īpašnieki apdrošina savus braucamos ne jau tādēļ, ka noteikti paredz avāriju. NATO ir *apdrošināšanas sabiedrība*, turklāt gana nopietna.

Paldies Vairai un ciemiņiem!

A. A.

Svētki Mazajā skolā

8.XI *Mazajā skolā* sanāca lieli un mazi mārtiņbērni. Tāda ir mūsu skolas tradīcija — iepazīt un svinēt latviešu tautas godus.

Lai svētki izdotos, tiem kārtīgi jāgatavojas. Bērni, skolotājas Aijas Freibergas rosināti, zīmēja rudens vēju un jostas, Mārtiņgaili un Mārtiņtēvu. Šie darba ienesa Mārtiņdienas noskaņu katrā klasē. Svētku dienā bērni ieradās maskās.

Kopā pulcējāmies skolas zālē. Mārtiņus ieskandēja tautasdziesmas un ticējumi, visu dziedāta dziesma “Mārtiņam gaili kāvu”. Tad skolu pierībināja gara jo gara ķekatnieku virkne. Raibajā masku parādē bija Mārtiņgaili, vistiņas ar cālēniem, lāči, kaķi, putni, spoki... Dimdēja vien!

Lielisks “Saskaņas” sākums

9. XI pirmoreiz šosezon pulcējās ģimeņu kluba “Saskaņa” biedri.

Vakaru atklāja Kristīne Anže un Valdis Ābols. Jauks bija apsveikums trim pāriem kāzu jubilejā. Turpinājumā ar pilnīgi jaunu priekšnesumu — dzejas lasījumu — mūs palutināja Valdis Ābols un Aigars Zadiņš. Imanta Ziedoņa “Poēma par pienu” klātesošajiem atgādināja “jaunības dienas”, jo šis Ziedoņa darbs bija Valda un Aigara repertuārā pirms vairāk nekā divdesmit gadiem. Tad nāca galvenais pārstei-

11. novembrī

Lāčplēša dienas svinības Dundagā pagāja vidusskolas zīmē. Uz nopietnu pārdomu vilņa audzēkņus noskaņoja skolotāja Laimoņa Ulmaņa uzruna par varonības jēdzienu.

Pievakarē jaunsargu lāpneši ievadīja gājieni uz salīņu. Tobrīd piesnigu-

Šajā dienā katrā klasē galdā tika celts mielasts — gards kļiņģeris. Tādus — līksmes pilnus — aizvadījām Mārtiņus šogad.

Lāčplēša dienā, 11. XI, zēni gan individuālajās, gan komandu sacensībās mēroja spēkiem, velkot virvi un sēdus cits citu stumjot. Spēkavīru cīņas vadīja skolotāja Gundega Lapiņa. Līdzjutēji turēja īkšķus. Uzvarētājus cienāja ar saldumiem.

13. XI, gaidāmo valsts svētku gaisotnē aizvadījām konkursu “Erudīts”. Jautājumi bija visdažādākie — par mūsu Dundagu, par Latviju. Interesanti bija visiem — klašu komandām, līdzjutējiem, skolotājiem. Visi kopā gudrojām atbildes un, protams, uzzinājām daudz jauna.

Mazās skolas hronists

gums. Aigara dēls Jānis, kā turpinā-dams tēva jaunības dienās aizsāktu, arī skandēja Imanta Ziedoņa dzeju. Tas bija lieliski! Pēc tam visi varēja izlocīt kājas dejā. Milzu pateicība Jānim Kalniņam no grupas “Roja”, kurš *izglāba* vakara muzikālo pusi, jo iepriekš aizrunāto muzikantu Vigo Gaudiņu bija pieveikusi slimība.

Izsaku lielu pateicību Vairai Kamarai, kas piekritusi vadīt mūsu ģimeņu klubu, gan savā, gan visas “Saskaņas” vārdā! Viņas nopelns ir tas, ka balli caurstrāvoja sirsnība un gaišums. Lai Vairai nekad nepietrūktu ideju un izturības!

Gunta Einštāle

šajā Dundagā svinīgi izgaismojās lāpu un svečtīšu liesmiņas, sasaucoties ar dažām dzīvokļu logos.

Saliņā izskanēja tradicionālās latviešu karavīru dziesmas. Pēc piemiņas brīža svečītes sagūla sniegā apkārt sarmotajam ugunskuram, kas gan lāgā negribēja iedegties.

A.A.

Skovbo draugi atkal Dundagā

Pēc Dundagas latviešu — dāņu komitejas ierosinājuma no 10. līdz 14. XI Dundagā viesojās Skovbo komūnas skolotāji *Annelouise Boelsmand* un *Kurt Toft* no *Vemmedrupas* skolas un *Sven Brinkgaard* no *Gerslevas* skolas. **Dāņu pedagogi Latvijā bija pirmo reizi.**

Ciemiņi apmeklēja bērnudārzu, sākumskolu, vidusskolu un piedalījās mūzikas, angļu valodas, sporta, mājturības, ģeogrāfijas un vizuālās mākslas stundās. Tikšanās reizēs ar skolotājiem dāņi atzina, ka salīdzinājumā ar dāņu

skolēniem mūsu bērni ir disciplinētāki un labāk organizēti darbam stundās.

Viesi arī apskatīja pili, uzkavējās mākslas un mūzikas skolā, tikās ar pagasta padomes priekšsēdētāju Gunāru Laicānu. Dāņi izmantoja izdevību piedalīties Lāčplēša dienai veltītajos pasākumos skolā un lāpu gājienā uz salīņu. Vienu pēcpusdienu atvēlējām ekskursijai uz Irbeni, Šīteres bāku un Kolkas ragu.

Dāņu kolēģi pateicās par viesmīlīgo uzņemšanu un labajiem iespaidiem Dundagā.

Austra Auziņa

Jaunās aptiekas

darba laiks no 1. XII

Darba dienās 9.00 — 18.00

Sestdienās 9.00 — 15.00.

Konfekšu veiklā var pasūtīt Ziemassvētku un Jaungada paciņas!

Untenbergs Žanis (1922.g.)

«Dundadznieks» Nr. 10 (12)

2002.gada novembris.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696

Redakcijas adrese: Pils iela *Likā muiža*, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3232252, epasts: alnis@dundaga.lv), Uldis Katlāps, Sandra Dadze, Anda Felša, Gunārs Laicāns, Aivars Miška, Alanda Pūliņa.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.

Metiens: 600 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize